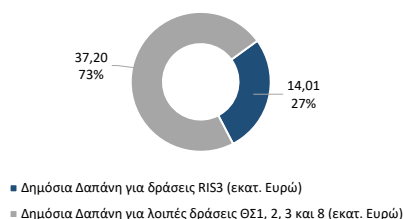
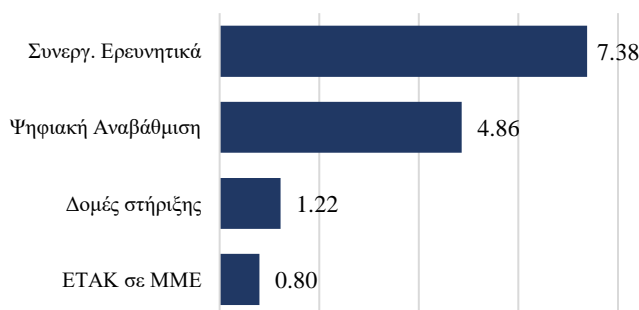

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

Ποσοστό Δημόσιας Δαπάνης για δράσεις RIS3

Μίγμα Πολιτικής RIS3 (Δημ. Δαπάνη, εκατ. Ευρώ)

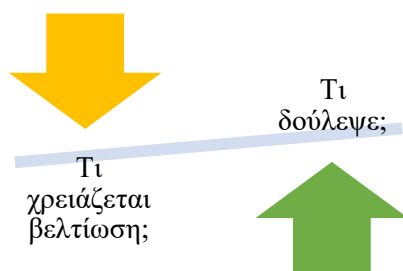

1^ο επίτευγμα

- Υψηλή σε όρους κόστους ενίσχυση έργων ΕΤΑΚ και έρευνας στις επιχειρήσεις

2^ο επίτευγμα

- Λειτουργία Κέντρου Υποστήριξης Επιχειρήσεων

Το σύνολο της Δημόσιας Δαπάνης (ΔΔ) που συμβασιοποιήθηκε από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-20 για δράσεις που είναι άμεσα συμβατές με τους στόχους της ΠΣΕΕ ανήλθε σε **€14εκατ.**, ήτοι το 54,1% του συνόλου της ΔΔ των Θεματικών Στόχων 1, 2, 3 και 8, εξαιρουμένων των δράσεων ενίσχυσης της ρευστότητας των ΜμΕ λόγω Covid. Εάν συνυπολογιστούν και οι τελευταίες, τότε η αναλογία υπολογίζεται στο **27,3%**.

Η πρώτη έκδοση του ΠΕΠ προέβλεπε την ενεργοποίηση **8** εργαλείων πολιτικής (μέσω ειδικών στόχων) προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ. Μέχρι τα μέσα του 2023 είχαν ενεργοποιηθεί μόνο **4** απ' αυτά (50%) μέσω **4** προσκλήσεων. Το σημαντικότερο, με όρους Δημόσιας Δαπάνης (52%), αφορούσε σε συνεργατικά ερευνητικά έργα επιχειρήσεων με οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσης.

Το 57% της συνολικής δημόσιας δαπάνης για τη RIS3 αντιστοιχεί σε συνεργατικά έργα ΕΤΑΚ ή έργα έρευνας στις επιχειρήσεις και μάλιστα εκτιμάται ότι η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας θα επιτευχθεί και εκτός των ορίων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Επιπλέον λειτούργησε με επιτυχία το Κέντρο Υποστήριξης Επιχειρήσεων προσφέροντας μη οικονομική στήριξη σε 70 επιχειρήσεις.

Σε γενικές γραμμές, η εξειδίκευση των ΕΠ, όπως αποτυπώνεται από τις προσκλήσεις και τις επιλογές του ΠΕΠ με βάση τον διαθέσιμο προϋπολογισμό καταδεικνύει ικανοποιητική κάλυψη των αναγκών των φορέων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Η ΔΕΑ ήταν αποσπασματική και δεν συνεχίστηκε σε όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου, ενώ πέρα από τις δράσεις ενίσχυσης των επιχειρήσεων για Ε&Α, δόθηκε έμφαση και σε επιχορηγήσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας.

ΜΙΓΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Από την ΠΣΕΕ στο ΠΕΠ

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (Απρίλιος 2015) εγκρίθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο την **15η Ιουλίου 2015** με την 131/15-7-2015 (ΑΔΑ: 70ΞΘ7ΛΗ-ΒΙΨ) ενώ έλαβε την έγκριση της ΕΕ στις 28-9-2016, συνεπώς πριν την υποβολή και έγκριση του ΠΕΠ αντίστοιχα.

Ο ορισμός των προτεραιοτήτων έλαβε υπ' όψη δεδομένα και εισροές από την ανάλυση περιβάλλοντος και την συνεπακόλουθη ανάλυση SWOT, το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας και τις αρχικές προβλέψεις του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.

Αναγνωρίζονται τρεις κάθετοι τομείς προτεραιότητας που αφορούν την αγροδιατροφή, τη βιομηχανία της εμπειρίας και τον κλάδο του μετάλλου και μεταλλικών προϊόντων και τρεις οριζόντιοι, που εστιάζουν σε καθαρές πράσινες τεχνολογίες, ΤΠΕ και το ανθρώπινο δυναμικό. Αυτή η στόχευση διαμορφώνει τους τέσσερις άξονες ανάπτυξης της ΠΣΕΕ ως εξής:

1. Αγροδιατροφή.
2. Βιομηχανία της Εμπειρίας.
3. Στήριξη της αλυσίδας αξίας του μετάλλου.
4. Πράσινη καινοτομία, εξοικονόμηση και παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ.

Κάθε Άξονας Ανάπτυξης αντιστοιχίζεται με Προτεραιότητες, οι οποίες με τη σειρά τους αναλύονται σε Αναπτυξιακές Ανάγκες, Ειδικούς Στόχους και Δράσεις στην περιγραφή της λογικής της παρέμβασης ενώ για κάθε Δράση, καθορίζεται ο τρόπος υλοποίησης, η πηγή/το ταμείο χρηματοδότησης, οι τελικοί αποδέκτες και οι δικαιούχοι.

Στον οδικό χάρτη υλοποίησης της Στρατηγικής, οι Δράσεις αντιστοιχίζονται με Επενδυτικές Προτεραιότητες του ΠΕΠ και πηγές χρηματοδότησης καθώς καταγράφεται η εκτίμηση του προϋπολογισμού. Ως προς τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος, στο κείμενο της ΠΣΕΕ καταγράφονται αναλυτικά σε παράρτημα ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και ορίζεται η τιμή στόχος μέσω της Στρατηγικής σε συνάρτηση με την τιμή στόχου που έχει οριστεί στον αντίστοιχο δείκτη στο ΠΕΠ.

Η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης ακολούθησε χρονικά την έγκριση της ΠΣΕΕ και το μεγαλύτερο μέρος της ολοκληρώθηκε εντός του 2017 δημιουργώντας καθυστερήσεις στην εξειδίκευση των δράσεων και τον προσδιορισμό των κλάδων που θα ενεργοποιούνταν, όπως καταγράφεται στην Αξιολόγηση αποδοτικότητας, αποτελεσματικότητας και εφαρμογής του ΕΠ Στερεά Ελλάδα 2014-2020 με περίοδο αναφοράς 2014-2020 (ΛΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ, Παραδοτέο 1, σελ. 20).

Με βάση τα παραπάνω, συμπεραίνεται πως οι βασικές στοχεύσεις του ΠΕΠ τροφοδότησαν το κείμενο της ΠΣΕΕ. Επιπλέον η συμβολή του ΠΕΠ στην υλοποίηση του σχεδίου δράσης της ΠΣΕΕ ήταν αρκετά περιορισμένη (€26,8 επί συνόλου €251,04 εκατ. προϋπολογισμού της ΠΣΕΕ).

Διάρθρωση του Μίγματος Πολιτικής στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ

Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει τη χαρτογράφηση των ενδεικτικών δράσεων που αναφέρονταν στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας και τον ειδικό στόχο που αυτές εξυπηρετούσαν με τα εργαλεία πολιτικής της τυπολογίας που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αντιστοίχιση της Επενδυτικής Προτεραιότητας με ειδικούς στόχους αντιμετωπίζεται ως δεσμευτική ενώ η αναφορά σε ενδεικτικές δράσεις μένει σε αυτό το επίπεδο χωρίς να καθορίζει ποιες από αυτές αναμένεται ή προβλέπεται να υλοποιηθούν. Σε κάποιες περιπτώσεις (πχ 2β1) ο ειδικός στόχος δεν εξειδικεύεται σε δράσεις αλλά γίνεται ανάλυση της στόχευσης του. Κάνοντας αντιστοίχιση των εργαλείων

πολιτικής με τους ειδικούς στόχους, στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ προβλέπεται η ενεργοποίηση 8 στο σύνολο, τα οποία αυξάνονται σε 12 με αντιστοίχιση στις ενδεικτικές δράσεις όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 1 Διάρθρωση του μίγματος πολιτικής στην αρχική έκδοση του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.

Εργαλείο Πολιτικής	Προτεινόμενες δράσεις ΠΕΠ	Ειδικός Στόχος (Επενδυτική Προτεραιότητα)
ΕΠ2: Ενίσχυση υποδομών για έρευνα	Ανάπτυξη εργαστηριακών υποδομών σε ΑΤΕΙ/Πανεπιστήμιο για την παροχή υπηρεσιών όπως εργαστηριακές δοκιμές και ελέγχους προϊόντων, ανάπτυξη και πιστοποίηση νέων προϊόντων	Αναβάθμιση και επέκταση δημοσίων ερευνητικών δομών για την έξυπνη εξειδίκευση – 1α
ΕΠ3 Επενδύσεις σε υποδομές Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας	Αξιοποίηση σχολαζουσών υποδομών για την ανάπτυξη και ολοκληρωμένη υποστήριξη νέων επιχειρήσεων (business incubators) για την επιχειρηματική καινοτομία και την νεανική επιχειρηματικότητα	Ίδρυση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων (στους κλάδους της RIS3) – 3α
ΕΠ5: Συνεργατικά Έργα ΕΤΑΚ	Ενισχύσεις για την προώθηση των ερευνητικών συνεργασιών και συμπράξεων μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων (π.χ. ΤΕΙ/ΑΕΙ, ΕΒΕΤΑΜ) ή μεταξύ επιχειρήσεων	Αύξηση της συμμετοχής των ιδιωτικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες ΕΤΑΚ (στους τομείς της RIS3) – 1β
ΕΠ6: Δραστηριότητες έρευνας στις επιχειρήσεις	Ενισχύσεις για προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων ΕΤΑΚ στους τομείς της βιομηχανίας εμπειρίας, της αγροδιατροφής (συμπεριλαμβανομένης της υδατοκαλλιέργειας), της βιομηχανίας μετάλλου, της περιβαλλοντικής επιχειρηματικότητας κλπ. (RIS3)	Αύξηση της συμμετοχής των ιδιωτικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες ΕΤΑΚ (στους τομείς της RIS3) – 1β
ΕΠ7: Έμμεση στήριξη μεταφοράς τεχνολογίας	Ενισχύσεις για τη δημιουργία clusters σε πεδία συγκέντρωσης παραγωγικού δυναμικού με προοπτικές ανάπτυξης καινοτομιών	Αύξηση της συμμετοχής των ιδιωτικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες ΕΤΑΚ (στους τομείς της RIS3) – 1β
	Προώθηση επιχειρήσεων έντασης γνώσης μέσω spin-offs και spin-outs	Ίδρυση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων (στους κλάδους της RIS3) – 3α
	Δημιουργία συστάδων επιχειρήσεων για παραγωγή και διάθεση καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών στους επιλεγμένους κλάδους της RIS3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων – 3δ
ΕΠ8: Υποστήριξη επιχειρηματικών επενδύσεων για την υιοθέτηση καινοτομιών	Δράσεις ανάπτυξης νέων προϊόντων και διαδικασιών μέσα από συμβουλευτικές υπηρεσίες και μεταφορά τεχνολογίας χρησιμοποιώντας μεθόδους όπως π.χ. τα κουπόνια καινοτομίας σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	Αύξηση της συμμετοχής των ιδιωτικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες ΕΤΑΚ (στους τομείς της RIS3) – 1β
	Ενισχύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού των ΜΜΕ, με προτεραιότητα στους επιλεγμένους τομείς της RIS3, για την ανάπτυξη νέων προϊόντων ή υπηρεσιών ή/και για ποιοτική αναβάθμιση αυτών, καθώς και για τη διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης των επιχειρήσεων.	Παραγωγική και τεχνολογική ενδυνάμωση των επιχειρήσεων των κλάδων της- RIS3 – 3γ
ΕΠ10: Ίδρυση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων	Ενισχύσεις για την ίδρυση ΜΜΕ στους επιλεγμένους τομείς της RIS3, με έμφαση στην παραγωγή διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών	Ίδρυση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων (στους κλάδους της RIS3) – 3α
ΕΠ11: Διεθνοποίηση επιχειρήσεων	Προώθηση κοινών επενδύσεων από ΜΜΕ για κάθετη ή οριζόντια επίτευξη οικονομικών κλίμακας	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων – 3δ
	Στήριξη για τη διασύνδεση ή από κοινού υλοποίηση σχεδίων μεταξύ τουριστικών	

Εργαλείο Πολιτικής	Προτεινόμενες δράσεις ΠΕΠ	Ειδικός Στόχος (Επενδυτική Προτεραιότητα)
	επιχειρήσεων και επιχειρήσεων από άλλους κλάδους (π.χ. αγροδιατροφικός) ιδιαίτερα δε στα πλαίσια της επώνυμης τουριστικής διαδρομής πολιτιστικού ενδιαφέροντος που θα δημιουργηθεί	
ΕΠ12: Ψηφιακή αναβάθμιση επιχειρήσεων	Ενίσχυση σε επιχειρήσεις ΤΠΕ προκειμένου να αναβαθμίσουν τις παραγωγικές ικανότητες και την προσφορά σχετικών αγαθών, εφαρμογών και υπηρεσιών ΤΠΕ	Αύξηση εφαρμογών ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις, στην οργάνωση, παραγωγή και διάθεση προϊόντων και υπηρεσιών (με προτεραιότητα στους κλάδους της RIS3) – 2β
	υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα (π.χ. οργάνωση και διοίκηση, εκπόνηση Business plan, μάρκετινγκ, χρηματοδότηση, οικονομική επιχειρηματικότητα)	Προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας – 8iii
ΕΠ13: Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινων πόρων για την έξυπνη εξειδίκευση	Παροχή συμβουλών σε ΜΜΕ από ομάδες ειδικών συμβούλων επιχειρήσεων σε θέματα όπως διαχείριση καινοτομίας και τεχνολογίας, διεθνοποίηση, συνεργασία δικτύωση, χρηματοδότησης, μάρκετινγκ, κ.α.	
	Κατάρτιση και εκπαίδευση των εργαζομένων των ΜΜΕ στις νέες τεχνολογίες και στις ΤΠΕ(δια βίου)	Προσαρμογή των εργαζομένων και των ΜΜΕ στο νέο περιβάλλον - 8v
	Η ενημέρωση/εκπαίδευση των επιχειρηματιών για τις αναγκαίες διορθωτικές και τεχνολογικές προσαρμογές	
ΕΠ14: Επιταχυντής επιχειρηματικών ιδεών	Δημιουργία δομών για την ευαισθητοποίηση, ενθάρρυνση και την παροχή συμβουλών ίδρυσης επιχειρήσεων ή έναρξης επαγγέλματος	
	Η παροχή pre start and coaching υποστήριξης	Προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας – 8iii
	Η διενέργεια διαγωνισμών για καινοτόμες επιχειρηματικές ιδέες	
	Δημιουργία περιφερειακού μηχανισμού υποστήριξης των ΜΜΕ	Ίδρυση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων (στους κλάδους της RIS3) – 3α
	Παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών υποστήριξης επιχειρήσεων	
ΕΠ16: Υποστήριξη τοπικών οικοσυστημάτων καινοτομίας	Δημιουργία μηχανισμού υποστήριξης όλων των ενδιαφερομένων για την αξιοποίηση του HORIZON	Αύξηση της συμμετοχής των ιδιωτικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες ETAK (στους τομείς της RIS3) – 1β
	Διασύνδεση των ερευνητικών μονάδων της περιοχής (EBETAM /TEI) με τις ΜΜΕ, για τη διερεύνηση συγκεκριμένων θεμάτων και για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τεχνολογίας	
	Δημιουργία Περιφερειακού Μηχανισμού καταγραφής των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δράσεις κατάρτισης, ανάπτυξης δεξιοτήτων και έρευνας,	Προσαρμογή των εργαζομένων και των ΜΜΕ στο νέο περιβάλλον - 8v

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από ανάλυση κειμένων της έκδοσης 1.4 του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.

Το σύνολο των εργαλείων του πίνακα μεταβάλλεται με τις αναθεωρήσεις καθώς τελικά δεν υλοποιούνται οι Επενδυτικές Προτεραιότητες 1α, 3δ και 8iii με τους αντίστοιχους Ειδικούς Στόχους και μειώνεται ο αριθμός των ενδεικτικών δράσεων ώστε να συντονιστεί με αυτές που υλοποιούνται.

Όπως σημειώνεται ειδικά για τον ΑΠ1 στην Αξιολόγηση αποδοτικότητας, αποτελεσματικότητας και εφαρμογής του ΕΠ Στερεά Ελλάδα «Κατά την περίοδο κατάρτισης του ΕΠ η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης βρισκόταν σε πολύ πρώιμο στάδιο (ενώ δεν είχε ολοκληρωθεί και το Πολυετές Χρηματοδοτικό Πλαίσιο για τις Ερευνητικές Υποδομές). Απόρροια των ανωτέρω είναι η λογική της παρέμβασης του Θεματικού Στόχου 1 (Αξόνος Προτεραιότητας 1) να μην ανταποκρίνεται στις ανάγκες των επιχειρήσεων και να απαιτείται τροποποίηση των κωδικών πεδίων παρέμβασης [...]» (ΛΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ, Παραδοτέο 3, σελ. 125). Στην έκθεση διαπιστώνεται ότι στο πλαίσιο της αναθεώρησης χρειάζεται να γίνει μεταφορά πόρων μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας, να αλλάξουν οι Ειδικοί Στόχοι ως απόρροια της μη ενεργοποίησης Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και να γίνουν αλλαγές στο σύστημα δεικτών.

Από τα παραπάνω 12 εργαλεία πολιτικής ενεργοποιούνται τελικά 4, εκ των οποίων τα 3 με κάποια καθυστέρηση.

Ενεργοποίηση Εργαλείων Πολιτικής

Γενική εικόνα

Η ένταση της χρηματοδότησης για τους ΘΣ που ενδιαφέρουν την παρούσα (ΘΣ1,2,3 και 8) στην αρχική και πλέον πρόσφατα αναθεωρημένη και ισχύουσα έκδοση του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2: Εξέλιξη χρηματοδότησης επιλεγμένων Θεματικών Στόχων ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας (σύνολο προϋπολογισμού ΔΔ σε Ευρώ)

Θεματικός Στόχος	Έκδοση 1.4	Έκδοση 6.0	Μεταβολή
ΘΣ1	5.541.032	6.194.716	11,80%
ΘΣ2	5.541.032	5.507.216	-0,61%
ΘΣ3	16.623.094	29.460.000	77,22%
ΘΣ8	3.096.664	1.200.000	-61,25%
ΣΥΝΟΛΟ	30.801.822	42.361.932	37,53%

Πηγή: Κείμενα ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.

Η μεγάλη αύξηση στον προϋπολογισμό της Δημόσιας Δαπάνης για τον ΘΣ3 οφείλεται στην πολιτική ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των δυσμενών συνθηκών που επέφερε η πανδημία COVID-19. Είναι αξιοσημείωτη η μείωση του προϋπολογισμού της δημόσιας δαπάνης στο ΘΣ8 (ΑΠ8), λόγω της αδυναμίας έγκαιρης ενεργοποίησης σχετικών δράσεων (μόλις το 2022 ενεργοποιήθηκε η πρώτη δράση) και όπως αναφέρεται στην τελευταία ετήσια αναφορά υλοποίησης μέχρι το τέλος του 2023 θα καλυφθεί περίπου το 40% του προϋπολογισμού και θα μεταφερθεί στο 2021-2027.

Σύμφωνα με την Αξιολόγηση αποδοτικότητας, αποτελεσματικότητας και εφαρμογής του ΕΠ Στερεά Ελλάδα (ΛΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ, Παραδοτέο 3, σελ. 36) οι παράγοντες που συνέβαλαν στην καθυστέρηση της ενεργοποίησης κυρίως των Αξόνων Προτεραιότητας 1 (ΘΣ1) και 2 (ΘΣ2) ήταν: (α) η έναρξη εξειδίκευσης δράσεων της ΠΣΕΕ το τελευταίο τρίμηνο του 2017, (β) η συγκρότηση του ΠΣΕΚ εντός του 2017, (γ) η μη ετοιμότητα του ΠΣΚΕ να υποστηρίξει την έκδοση μεγάλου αριθμού προσκλήσεων εν αναμονή της απλοποίησης του και (δ) η αναμονή αποσαφήνισης/νομοθέτησης επιλογής του ΕΦΕΠΑΕ ως Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης κρατικών ενισχύσεων στα ΠΕΠ.

Ο Πίνακας 3 δίνει την κατάσταση της ενεργοποίησης των ΘΣ ενδιαφέροντος μέσω του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας με ημερομηνία αναφοράς την 13^η Ιουλίου 2023.

Πίνακας 3: Συνολική ενεργοποίηση επιλεγμένων Θεματικών Στόχων ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.

Θεματικός Στόχος	Αρ. προσκλήσεων	Ενταγμένα	ΔΔ συμβάσεων	ΔΔ πληρωμών
ΘΣ1	1	15	7.430.105	817.919
ΘΣ2	2	277	4.859.166	1.207.123
ΘΣ3 (εκτός covid)	4	26	13.601.307	5.235.041
ΘΣ3 COVID	1	1.072	25.310.748	24.871.428
ΘΣ8	1	3	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	9	1.393	51.201.326	32.131.511

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023.

Στον ΘΣ3 γίνεται ο διαχωρισμός των προσκλήσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας COVID-19 από τις λοιπές δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας για να μπορεί ο αναγνώστης να διακρίνει τις δράσεις στήριξης της επιχειρηματικότητας από τις αντίστοιχες για την επιβίωση των επιχειρήσεων. Το σύνολο της συμβασιοποιημένης δημόσιας δαπάνης για τους ΘΣ2 και ΘΣ3 υπερβαίνει (+120% και +106,4%) τον αντίστοιχο προϋπολογισμό, ενώ οι συμβάσεις για τον ΘΣ8 είναι μηδενικές (βλ. Πίνακας 2). Το ύψος των πληρωμών είναι χαμηλό, υπολογιζόμενο στο 60,02% του ύψους των συμβάσεων, αλλά πολύ καλό σε σχέση με την προϋπολογισμένη δημόσια δαπάνη.

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τις Προσκλήσεις του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας που είχαν ενταγμένα έργα την 13.7.2023 και κρίθηκαν ως συμβατές με τα Εργαλεία Πολιτικής (ΕΠ) προς υποστήριξη των ΠΣΕΕ που εξετάζονται στο πλαίσιο της παρούσας.

Πίνακας 4: Συνολική ενεργοποίηση Εργαλείων Πολιτικής συναφών με ΠΣΕΕ από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.

Θεματικός Στόχος	Αρ. προσκλήσεων	Ενταγμένα	ΔΔ συμβάσεων	ΔΔ πληρωμών
ΘΣ1	1	15	7.430.105	817.919
ΘΣ2	1	277	4.859.166	1.207.123
ΘΣ3 (εκτός covid)	2	2	1.036.000	945.207
ΘΣ3 COVID	0	0	0	0
ΘΣ8	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	4	294	13.325.271	2.970.249

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023.

Το ύψος της συμβασιοποιημένης δημόσιας δαπάνης των προσκλήσεων του Πίνακα 4 αντιστοιχεί στο 31,5% του προϋπολογισμού της ΔΔ των ΘΣ ενδιαφέροντος του ΠΕΠ (βλ. Πίνακας 3), ενώ το σύνολο των πληρωμών προς τους δικαιούχους ανέρχεται στο 22,3% της συμβασιοποιημένης δημόσιας δαπάνης.

Στη συνέχεια ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των εργαλείων πολιτικής προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ που ενεργοποιήθηκαν μέσω του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.

ΕΠ5: Συνεργατικά Έργα ΕΤΑΚ

Το ΕΠ5 ενεργοποιήθηκε με την πρόσκληση 3130/46 με τίτλο «Ενίσχυση σχεδίων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας σε τομείς της RIS3» που αφορούσε σε ενίσχυση έργων ερευνητικής ανάπτυξης προϊόντων ή και υπηρεσιών σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Οι επιλέξιμοι τομείς είναι ο τομέας της αγροδιατροφής και ο τομέας του μετάλλου (εξαιρουμένων των επιχειρήσεων του κλάδου του χάλυβα), που περιλαμβάνονται στη RIS3 της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Ο προϋπολογισμός της δημόσιας δαπάνης ορίστηκε σε €5 εκατ.

Στόχοι της δράσης ήταν η ενίσχυση της ικανότητας των επιχειρήσεων για δραστηριότητες ΕΤΑΚ και ιδιαίτερα η σύνδεση της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα, η υποστήριξη των επιχειρήσεων για τη βελτίωση, διαφοροποίηση ή αύξηση των παραγόμενων προϊόντων ή/και την ανάπτυξη νέων προϊόντων ή/και καινοτόμων διαδικασιών για την ενίσχυση της παραγωγικότητας, ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας αυτών και η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, καθώς και μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών οργανισμών. Χρηματοδοτήθηκαν έργα

εφαρμοσμένης ή βιομηχανικής έρευνας, πειραματικής ανάπτυξης, καινοτομίας. Είναι σαφές ότι η πρόσκληση είναι πλήρως συμβατή με την ΠΣΕΕ.

Στο πλαίσιο της πρόσκλησης μπορούσαν να υποβάλλουν τα σχέδιά τους (1) μεμονωμένες επιχειρήσεις (με υφιστάμενο ερευνητικό τμήμα), (2) ομάδες επιχειρήσεων (με τουλάχιστον 1 υφιστάμενο ερευνητικό τμήμα), (3) μία ή ομάδα επιχειρήσεων με σύμβαση με Οργανισμό Έρευνας και Διάδοσης Γνώσης και (4) συμπράξεις επιχειρήσεων με Οργανισμούς Έρευνας και Διάδοσης Γνώσης. Στο ΕΠ5 εμπίπτουν οι δύο τελευταίες περιπτώσεις.

Πίνακας 5: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ5

	3130/46
Ημερ. Δημοσίευσης	17.7.2018
Αρ. υποβολών	16
Αιτούμενη ΔΔ	8.876.696,31
Αρ. ενταγμένων έργων	13
Ημερ. Ένταξης	16.3.2020
ΔΔ συμβασιοποιημένων έργων	7.378.150
Πληρωμές	2.249.756
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	15.9.2023

Επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Μέσω της πρόσκλησης, στο ΕΠ5 έχουν ενταχθεί 13 έργα με τη συμμετοχή 19 επιχειρήσεων και 15 Οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσης, εκ των οποίων 10 επιχειρήσεις και 2 οργανισμοί με έδρα την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Στο πλαίσιο της πρόσκλησης, η συνεργασία με οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσης δεν περιορίζεται εντός των γεωγραφικών ορίων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, όμως καθώς κύριος εταίρος του έργου πρέπει να είναι επιχείρηση, αυτή πρέπει να δραστηριοποιείται ή να δραστηριοποιηθεί εντός της Περιφέρειας.

Πίνακας 6: Χωρική κατανομή έργων ΕΠ5

Περιφερειακή Ενότητα	Μοναδικά ΑΦΜ	Δημόσια Δαπάνη
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	1	188.510,25
ΑΧΑΪΑΣ	1	178.620
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	2	505.942,5
ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	4	1.403.400,82
ΕΥΒΟΙΑΣ	5	950.090,98
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1	456.000
ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	4	1.327.238,63
ΚΟΖΑΝΗΣ	2	216.829,98
ΛΑΡΙΣΑΣ	1	167.299,99
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	2	408.718,04
ΞΑΝΘΗΣ	1	91.200
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1	328.050
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	4	1.156.248,6

Επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Από τα απολογιστικά στοιχεία προκύπτει ότι το 35,4% της δημόσιας δαπάνης κατευθύνθηκε σε επιχειρήσεις και οργανισμούς της Στερεάς Ελλάδας και το υπόλοιπο εκτός Περιφέρειας. Συγκεκριμένα για τους οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσης, μόνο οι δύο έχουν έδρα την περιφέρεια. Καταγράφονται μεταξύ άλλων συνεργασίες με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Πανεπιστήμιο Πατρών, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας,

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στοιχείο που εξηγείται από την απουσία πανεπιστημίου στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αλλά και την εγγύτητα με τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα της Αττικής και της Θεσσαλίας. Η μικρή συμμετοχή φορέων της Περιφέρειας σε έργα συνεργασίας με ερευνητικούς φορείς δικαιολογείται από την απουσία ισχυρών πανεπιστημιακών και ερευνητικών δομών στην Στερεά Ελλάδα. Το ίδιο ισχύει και για τις επιχειρήσεις, που σε πολλές περιπτώσεις λόγω εγγύτητας με την Αττική, η Έδρα τους ανήκει εκεί.

ΕΠ6: Δραστηριότητες Έρευνας στις επιχειρήσεις

Το εργαλείο πολιτικής υπ' αριθμ. 6 επίσης ενεργοποιήθηκε μέσω της Πρόσκλησης 3130/46 με τίτλο «Ενίσχυση σχεδίων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας σε τομείς της RIS3» που αφορούσε σε ενίσχυση έργων ερευνητικής ανάπτυξης προϊόντων ή και υπηρεσιών σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Στο πλαίσιο της πρόσκλησης μπορούσαν να υποβάλλουν τα σχέδιά τους (1) μεμονωμένες επιχειρήσεις (με υφιστάμενο ερευνητικό τμήμα), (2) ομάδες επιχειρήσεων (με τουλάχιστον 1 υφιστάμενο ερευνητικό τμήμα), (3) μία ή ομάδα επιχειρήσεων με σύμβαση με Οργανισμό Έρευνας και Διάδοσης Γνώσης και (4) συμπράξεις επιχειρήσεων με Οργανισμούς Έρευνας και Διάδοσης Γνώσης. Οι δύο πρώτες κατηγορίες εμπίπτουν στο ΕΠ6.

Πίνακας 7: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ6

	3130/46
Ημερ. Δημοσίευσης	17.7.2018
Αρ. υποβολών	16
Αιτούμενη ΔΔ	8.876.696,31
Αρ. ενταγμένων έργων	2
Ημερ. Ένταξης	16.3.2020
ΔΔ συμβασιοποιημένων έργων	797.600
Πληρωμές	343.709,27
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	15.9.2023

Επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Στο ΕΠ6 έχουν ενταχθεί δύο έργα έρευνας στον τομέα της αγροδιατροφής (κτηνοτροφία και ελαιόλαδο) με συνολική δημόσια δαπάνη 797.600 €.

ΕΠ12: Ψηφιακή αναβάθμιση επιχειρήσεων

Το ΕΠ12 ενεργοποιήθηκε μέσω της Πρόσκλησης 3799/57 με τίτλο «Ενίσχυση πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας για την αναβάθμισή τους μέσω της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) καθώς και συστημάτων αυτοματισμού».

Η Πρόσκληση αφορούσε σε δράσεις στήριξης υφιστάμενων και νέων μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων για την κάλυψη των τεχνολογικών τους αναγκών με τη χρήση ΤΠΕ ή/και με την ενσωμάτωση συστημάτων αυτοματισμού (άμεσα συνδεδεμένων με τις ΤΠΕ) στην παραγωγική τους διαδικασία με στόχο την ενίσχυση επιχειρήσεων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την απόκτηση και χρήση υπηρεσιών και προϊόντων ΤΠΕ τα οποία (α) θα τις καταστήσουν περισσότερο ανταγωνιστικές και θα βελτιώσουν τη θέση τους στην αγορά, (β) θα αυξήσουν την κερδοφορία τους μέσω της τεχνολογικής διείσδυσης, της ηλεκτρονικής δικτύωσης, της διοικητικής οργάνωσης με χρήση σύγχρονων εφαρμογών, της εξοικονόμησης πόρων με τη χρήση ΤΠΕ και της προσφοράς ανταγωνιστικών και φιλικών προς το περιβάλλον υπηρεσιών.

Η Συνολική Δημόσια Δαπάνη της πρόσκλησης ήταν 4.000.000€, εκ των οποίων τα 3.400.000€ αφορούσαν ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων και τα 600.000€ χρηματοδοτήσεις επενδυτικών προτάσεων νέων επιχειρήσεων. Το ελάχιστο ποσό επιχορήγησης είχε οριστεί στις 3.000€ και το μέγιστο στις 200.000€.

Η πρόσκληση εναρμονίζεται με τις στοχεύσεις της ΠΣΕΕ Στερεάς Ελλάδας καθώς η αξιοποίηση ΤΠΕ αποτελεί σημαντικό τμήμα της με στόχευση να συμβάλει στην ανάπτυξη ή και στον εκσυγχρονισμό και στην αύξηση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων. Στην πρόσκληση αναφέρεται ότι δίνεται έμφαση στη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε επιλέξιμους ΚΑΔ οι οποίοι εντάσσονται στους τομείς της ΠΣΕΕ: (1) Αγροδιατροφή εξαιρουμένων των περιπτώσεων του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1407/2013 (De Minimis), (2) βιομηχανία της εμπειρίας, (3) αλυσίδα αξίας μετάλλου, και (4) πράσινη καινοτομία, εξοικονόμηση ενέργειας και παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ.

Πρακτικά αυτό σήμαινε πριμοδότηση 10 βαθμών από τους 100 στο σύνολο στην αξιολόγηση της πρότασης, σε ομάδα κριτηρίων με συντελεστή στάθμισης 30%.

Πίνακας 8: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ12

	3799/57
Ημερ. Δημοσίευσης	11/7/2019
Αρ. υποβολών	353
Αιτούμενη ΔΔ	7.026.732,63
Αρ. ενταγμένων έργων	277
Ημερ. Ένταξης	2/7/2019
ΔΔ συμβασιολογημένων έργων	4.793.739,69
Πληρωμές	1.469.777,9
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	11/7/2023

Επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Ο Πίνακας 9 **Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.** παρουσιάζει τη χωρική κατανομή της χρηματοδότησης βάσει της καταστατικής έδρας κάθε ωφελούμενου στα 277 έργα υπό εξέταση.

Πίνακας 9: Χωρική κατανομή έργων ΕΠ12

Περιφερειακή Ενότητα	Αριθμός Έργων	Δημόσια (Ευρώ)	Δαπάνη
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	31		442.147,42
ΕΥΒΟΙΑΣ	70		1.129.903,59
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	14		201.176,53
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	141		2.631.594,52
ΦΩΚΙΔΑΣ	17		229.598,52
Εκτός ΣτΕ	4		159.319,11
Αθροισμα	277		4.793.739,69

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Η ανάλυση των ΚΑΔ επένδυσης για το σύνολο των ενταγμένων έργων στο πλαίσιο της εξεταζόμενης πρόσκλησης υποδηλώνει μεγάλη διασπορά στο αντικείμενο των επιχειρήσεων που ενισχύονται καθώς έχουν δηλωθεί 37 διαφορετικοί ΚΑΔ (1ης κλάσης) και δεν σημειώνεται συγκέντρωση σε κάποιον που να ξεπερνά το 17% του συνόλου των επιχειρήσεων.

Οι πέντε συχνότεροι ΚΑΔ επένδυσης (1ης κλάσης) αφορούσαν σε λιανικό εμπόριο (17% των ενταγμένων έργων), χονδρικό εμπόριο (13%), αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις (8%), νομικές και λογιστικές δραστηριότητες (8%), και δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας (7%). Όπως ήταν αναμενόμενο, μέσω της πρόσκλησης ενισχύεται η οριζόντια προτεραιότητα της ΠΣΕΕ για την ενίσχυση των ΤΠΕ και όχι τόσο οι κλάδοι προτεραιότητας.

Στην ίδια λογική με την πρόσκληση 3799/57 ενεργοποιήθηκε στην Επενδυτική Προτεραιότητα 3γ η πρόσκληση 3607/55 με τίτλο «Ενίσχυση μεσαίων επιχειρήσεων στη Στερεά Ελλάδα για την αναβάθμιση

και τον εκσυγχρονισμό τους». Σύμφωνα με τα στελέχη της ΕΥΔ ακολουθεί την ίδια λογική αλλά για μεσαίες επιχειρήσεις, παρόλα αυτά εκτιμήθηκε ότι δίνεται μεγάλη βαρύτητα σε δαπάνες γενικού μηχανολογικού εξοπλισμού και δε λαμβάνεται υπόψη στην παρούσα αξιολόγηση.

ΕΠ16: Υποστήριξη τοπικών οικοσυστημάτων καινοτομίας

Το ΕΠ16 ενεργοποιήθηκε μέσω δύο προσκλήσεων στον Θεματικό Στόχο 3, στις Επενδυτικές Προτεραιότητες 3α και 3γ, με την πρόσκληση 1613/21 με τίτλο «Ίδρυση και Λειτουργία Κέντρου Υποστήριξης Επιχειρήσεων (ΚΥΕ)» και με την πρόσκληση 5564/87 με τίτλο «Δράσεις Κινητοποίησης των Παραγωγικών Δυνάμεων της Πολιτιστικής, Περιβαλλοντικής, Τουριστικής Διαδρομής της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας».

Πίνακας 10: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ16

	1613/21
Ημερ. Δημοσίευσης	11.7.2016
Αρ. υποβολών	1
Αιτούμενη ΔΔ	1.036.000
Αρ. ενταγμένων έργων	1
Ημερ. Ένταξης	1.7.2017
ΔΔ συμβασιοποιημένων έργων	1.036.000
Πληρωμές	945.207
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	12.31.2022

Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ και ΕΥΔ ΕΠ ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Με την πρόσκληση 1613/21 δημιουργήθηκε ο περιφερειακός μηχανισμός υποστήριξης επιχειρήσεων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας με σκοπό να παρέχει για 3 έτη υποστηρικτικές υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή της Περιφέρειας αλλά σε επενδυτές που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στην περιοχή της Περιφέρειας με πρόβλεψη συνολικής δημόσιας δαπάνης € 1 εκ. Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας για το 2022, έχει μέσω του έργου ήδη παρασχεθεί (μη οικονομική) στήριξη σε 70 επιχειρήσεις.

Τον Δεκέμβριο του 2021, με την πρόσκληση 5564/87 ενεργοποιήθηκε δράση επιχειρηματικότητας στην ΟΧΕ Πολιτισμού με Π/Υ €0,18 εκατ. και εντός του 2022 εντάχθηκε το σχετικό έργο, το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη. Έχει ως στόχο την τόνωση και ανάπτυξη της τοπικής επιχειρηματικότητας, δίνοντας έμφαση στο τρίπτυχο Τουρισμός – Πολιτισμός – Περιβάλλον και συγκεκριμένα αφορά στη δημιουργία ενός Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας μέσω Μνημονίου Συνεργασίας καθώς και στη πιστοποίηση των επιχειρήσεων που γειτνιάζουν με την Πολιτιστική, Περιβαλλοντική, Τουριστική Διαδρομή της ΠΣΕ. Η πρόσκληση στοχεύει στον κλάδο προτεραιότητας της ΠΣΕΕ που αφορά τη βιομηχανία της εμπειρίας. Καθώς όμως το έργο έχει μόλις πρόσφατα ξεκινήσει να υλοποιείται, η πρόσκληση δεν αναμένεται να δημιουργήσει επιπτώσεις μέχρι το τέλος του 2023 και συνεπώς δεν εξετάζεται περαιτέρω στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης.

Συγκεντρωτικά

Το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας διαμορφώθηκε παράλληλα με την ΠΣΕΕ και υιοθέτησε μία σειρά από ενδεικτικές δράσεις σε κάθε ειδικό του στόχο για να την υποστηρίξει. Η πορεία εφαρμογής του ΠΕΠ όσον αφορά τους ειδικούς στόχους που σχετίζονται με την ΠΣΕΕ υπήρξε τελικά κατώτερη των προσδοκιών.

Σε σχέση με τα εργαλεία πολιτικής που εξετάζονται στην παρούσα αξιολόγηση και είχαν αναγνωριστεί ως ενδεικτικές δράσεις στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας ανά ειδικό στόχο ισχύουν τα εξής:

- 1) Ειδικός Στόχος 1α1 - Αναβάθμιση και επέκταση δημοσίων ερευνητικών δομών για την έξυπνη εξειδίκευση (επενδυτική προτεραιότητα 1α). Η επενδυτική προτεραιότητα 1α δεν υλοποιείται.

- α) Το ΕΠ2: Ενίσχυση υποδομών για έρευνα δεν ενεργοποιήθηκε.
- 2) Ειδικός Στόχος 1β1 - Αύξηση της συμμετοχής των ιδιωτικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες ΕΤΑΚ (στους τομείς της RIS3) (επενδυτική προτεραιότητα 1β). Το 2018 ενεργοποιήθηκε η δράση «Ενίσχυση Σχεδίων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας σε τομείς της RIS3», στο πλαίσιο της ΕΠ1β.
 - α) Το ΕΠ5: Συνεργατικά Έργα ΕΤΑΚ ενεργοποιήθηκε από την πρόσκληση για Ενίσχυση σχεδίων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας σε τομείς της RIS3 με συνολική δημόσια δαπάνη €5εκατ., που ήταν και η μοναδική που εκδόθηκε για την Επενδυτική Προτεραιότητα 1β.
 - β) Το ΕΠ6: Δραστηριότητες έρευνας στις επιχειρήσεις ενεργοποιήθηκε μέσω της ίδιας πρόσκλησης με το ΕΠ5.
 - γ) Το ΕΠ7: Έμμεση στήριξη μεταφοράς τεχνολογίας δεν ενεργοποιήθηκε.
 - δ) Το ΕΠ8: Υποστήριξη επιχειρηματικών επενδύσεων για την υιοθέτηση καινοτομιών δεν ενεργοποιήθηκε.
 - ε) Το ΕΠ16: Υποστήριξη τοπικών οικοσυστημάτων καινοτομίας δεν ενεργοποιήθηκε.
- 3) Ειδικός Στόχος 2β1 - Αύξηση εφαρμογών ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις, στην οργάνωση, παραγωγή και διάθεση προϊόντων και υπηρεσιών (με προτεραιότητα στους κλάδους της RIS3) (επενδυτική προτεραιότητα 2β).
 - α) Το ΕΠ12: Ψηφιακή αναβάθμιση επιχειρήσεων ενεργοποιήθηκε με την πρόσκληση 3799/57 για «Ενίσχυση πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας για την αναβάθμισή τους μέσω της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) καθώς και συστημάτων αυτοματισμού, με προϋπολογισμό €4εκατ. και 277 ενταγμένα έργα.
- 4) Ειδικός Στόχος 3α1 - Ίδρυση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων (στους κλάδους της RIS3) (επενδυτική προτεραιότητα 3α). Στην Επενδυτική Προτεραιότητα εκδόθηκε μόνο μία πρόσκληση.
 - α) Το ΕΠ3 Επενδύσεις σε υποδομές Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας δεν ενεργοποιήθηκε.
 - β) Το ΕΠ7: Έμμεση στήριξη μεταφοράς τεχνολογίας δεν ενεργοποιήθηκε.
 - γ) Το ΕΠ10: Ίδρυση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων δεν ενεργοποιήθηκε.
 - δ) Το ΕΠ16: Υποστήριξη τοπικών οικοσυστημάτων καινοτομίας ήταν το μόνο που ενεργοποιήθηκε, μέσω της πρόσκλησης 1613/21 «Ίδρυση και Λειτουργία Κέντρου Υποστήριξης Επιχειρήσεων (ΚΥΕ)» με συνολική δημόσια δαπάνη €1εκατ.
- 5) Ειδικός Στόχος 3γ1 - Παραγωγική και τεχνολογική ενδυνάμωση των επιχειρήσεων των κλάδων της RIS3 (επενδυτική προτεραιότητα 3γ). Στην επενδυτική προτεραιότητα 3γ εκδόθηκαν συνολικά 2 προσκλήσεις: η μία ενεργοποιεί το ΕΠ16, και η άλλη δεν εξετάζεται στο πλαίσιο της παρούσας.
 - α) Το ΕΠ8: Υποστήριξη επιχειρηματικών επενδύσεων για την υιοθέτηση καινοτομιών δεν ενεργοποιήθηκε.
 - β) Το ΕΠ16: Υποστήριξη τοπικών οικοσυστημάτων καινοτομίας, αν και δεν προβλεπόταν στις ενδεικτικές δράσεις της πρώτης έκδοσης του ΠΕΠ ενεργοποιήθηκε την πρόσκληση 5564/87 με τίτλο «Δράσεις Κινητοποίησης των Παραγωγικών Δυνάμεων της Πολιτιστικής, Περιβαλλοντικής, Τουριστικής Διαδρομής της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας» με προϋπολογισμό €0,18εκατ. Καθώς ξεκίνησε να υλοποιείται εντός του 2022, η πρόσκληση δεν αναμένεται να δημιουργήσει επιπτώσεις μέχρι το τέλος του 2023 και συνεπώς δεν εξετάζεται περαιτέρω στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης.
- 6) Ειδικός Στόχος 3δ1 - Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (επενδυτική προτεραιότητα 3δ). Η επενδυτική προτεραιότητα 3δ δεν υλοποιείται.
 - α) Το ΕΠ7: Έμμεση στήριξη μεταφοράς τεχνολογίας δεν ενεργοποιείται.
 - β) Το ΕΠ11: Διεθνοποίηση επιχειρήσεων δεν ενεργοποιείται.
- 7) Ειδικός Στόχος 8iii1 - Προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας (επενδυτική προτεραιότητα 8iii). Η επενδυτική προτεραιότητα 8iii δεν υλοποιείται.
 - α) Το ΕΠ13: Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινων πόρων για την έξυπνη εξειδίκευση δεν ενεργοποιείται.
 - β) Το ΕΠ14: Επιταχυντής επιχειρηματικών ιδεών δεν ενεργοποιείται.

8) Ειδικός Στόχος 8ν1 - Προσαρμογή των εργαζομένων και των ΜΜΕ στο νέο περιβάλλον (επενδυτική προτεραιότητα 8ν). Στο πλαίσιο της Επενδυτικής προτεραιότητας 8ν, το 2022, εκδόθηκε η πρόσκληση 5703/92 με τίτλο «Υποστήριξη επιχειρήσεων και εργαζόμενων στις περιοχές παρέμβασης των Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ)» με συνολική δημόσια δαπάνη €1,29εκατ. που όμως δεν σχετίζεται με την ΠΣΕΕ.

α) Το ΕΠ13: Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινων πόρων για την έξυπνη εξειδίκευση δεν ενεργοποιήθηκε.

β) Το ΕΠ16: Υποστήριξη τοπικών οικοσυστημάτων καινοτομίας δεν ενεργοποιήθηκε.

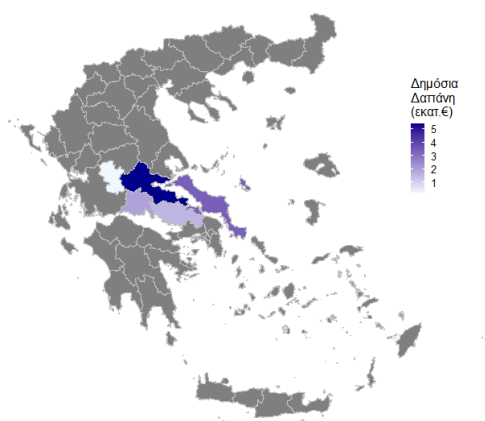
Ο Πίνακας 11 παρουσιάζει τα συγκεντρωτικά δεδομένα ανά Περιφερειακή Ενότητα με όρους συνολικής δημόσιας δαπάνης και το Διάγραμμα 1 καταγράφει την χωρική κατανομή σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας.

Πίνακας 11: Σύνοψη ενεργοποίησης εργαλείων πολιτικής στη Στερεά Ελλάδα

Περιφερειακή Ενότητα	ΕΠ5		ΕΠ6		ΕΠ12		ΕΠ16		ΣΥΝΟΛΟ
	Αρ. Έργων	ΔΔ (€)	Αρ. Έργων	ΔΔ (€)	Αρ. Έργων	ΔΔ (€)	Αρ. Έργων	ΔΔ (€)	
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	1	801.579			31	442.147			1.243.726
ΕΥΒΟΙΑΣ	4	1.531.362			70	1.129.904			2.661.266
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ					14	201.177			201.177
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3	2.316.002	1	398.800	141	2.631.595	1	1.036.000	6.382.397
ΦΩΚΙΔΑΣ					17	229.599			229.599
Εκτός ΣτΕ	5	2.729.207	1	398.800	4	159.319			3.287.326
Γενικό Άθροισμα	13	7.378.150	2	797.600	277	4.793.740	1	1.036.000	14.005.489

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ, ΠΣΚΕ.

Σε απόλυτες τιμές, η ΠΕ Φθιώτιδας συγκεντρώνει το 45% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων, ακολουθούμενη από τις ΠΕ Εύβοιας (19%) και Βοιωτίας (8,9%).

Διάγραμμα 1 Η χωρική διάσταση του συνόλου των ενεργών εργαλείων πολιτικής στη Στερεά Ελλάδα.

Εάν όμως ληφθούν υπόψη αφενός η σχετική κατανομή της παραγόμενης περιφερειακής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας και αφετέρου ο πληθυσμός των ΠΕ, τότε προκύπτει μια ένδειξη της σχετικής συμβατότητας της έντασης χρηματοδότησης των δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης στις 5 ΠΕ ανάλογα με το παραγωγικό και το πληθυσμιακό τους προφίλ.

- Ο πρώτος δείκτης υπολογίζεται από το πηλίκο $\left(\frac{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 ανά ΠΕ}]}{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 στο σύνολο της Περιφέρειας}]} \right) / \left(\frac{[\text{μέση ΑΠΑ ετών 2014-2020 ανά ΠΕ}]}{[\text{Μέση ΑΠΑ ετών 2014-2020 της Περιφέρειας}]} \right)$.
- Ο δεύτερος δείκτης υπολογίζεται από το πηλίκο $\left(\frac{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 ανά ΠΕ}]}{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 στο σύνολο της Περιφέρειας}]} \right) / \left(\frac{[\text{πληθυσμός ΠΕ}]}{[\text{πληθυσμός Περιφέρειας}]} \right)$ με βάση την τελευταία απογραφή του 2021.

Πίνακας 12: Σχετική συμβατότητα έντασης δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης με το προφίλ κάθε Π.Ε.

Π.Ε	Σχετική Ένταση	
	ΑΠΑ	Πληθυσμός
ΒΟΙΩΤΙΑ	0,38	0,59
ΕΥΒΟΙΑ	0,79	0,65
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	0,71	0,47
ΦΘΙΩΤΙΔΑ	1,71	1,60
ΦΩΚΙΔΑ	2,84	2,20

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία από δεδομένα ΕΛΣΤΑΤ

Ο υπολογισμός των δύο δεικτών δείχνει ότι η Στερεά Ελλάδα, σε ό,τι αφορά στη χρηματοδότηση δράσεων προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ, με δεδομένους τους περιορισμούς των κριτηρίων επιλογής των αντίστοιχων προσκλήσεων, φαίνεται να ευνόησε περισσότερο τις ΠΕ Φωκίδας και Φθιώτιδας περισσότερο από τις άλλες ΠΕ, τόσο με πληθυσμιακά κριτήρια, όσο και με κριτήρια οικονομικού μεγέθους. Η διαπίστωση αυτή μπορεί να εξηγηθεί από την ανάλυση σε επίπεδο έργου καθώς αφενός η Φθιώτιδα, ως περιφερειακό κέντρο «χρεώνετε» ένα τμήμα των χρηματοδοτήσεων που εξυπηρετούν το σύνολο της Περιφέρειας και αφετέρου εντοπίζεται ένας σχετικός όγκος επενδύσεων σε εταιρίες που σχετίζονται με τον βοξίτη που υπάρχει στον νομό Φωκίδας. Ο δείκτης Gini, ένα μέτρο της στατιστικής απόκλισης από την ομοιόμορφη κατανομή, υπολογίστηκε σε 0,39 για την κατανομή της δημόσιας δαπάνης ανά Π.Ε., ενώ λαμβάνοντας τις σχετικές εντάσεις που παρουσιάζει ο Πίνακας 12, βελτιώνεται σε 0,37 βάσει της ΑΠΑ και σε 0,32 βάσει του πληθυσμού.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Στις ενότητες που ακολουθούν επιχειρείται η σύνοψη των συμπερασμάτων από την επεξεργασία των πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων με στόχο την απάντηση στα αξιολογικά ερωτήματα όπως τέθηκαν στην μεθοδολογία αξιολόγησης. Τα συμπεράσματα θα αποτελέσουν κύρια δεδομένα εισόδου για τη συνολική αποτίμηση του μείγματος πολιτικής που σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε στο πλαίσιο των 13 ΠΕΠ για την υποστήριξη των επιμέρους περιφερειακών στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης.

Η διαβάθμιση των χρωμάτων στο πεδίο «Επίδοση» (πράσινο, πορτοκαλί και κόκκινο) αντιστοιχίζεται σε πολύ ικανοποιητική, μέτρια και όχι ικανοποιητική επίδοση στο αξιολογούμενο κριτήριο.

Αποτελεσματικότητα

Αξιολογικό Ερώτημα **A1. Σε ποιο βαθμό πέτυχαν οι δράσεις των ΠΣΕΕ τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε επίπεδο δεικτών;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Στο ΠΕΠ, έχουν τεθεί δείκτες και στόχοι αποτελεσμάτων για το σύνολο των 5 ειδικών στόχων που σχετίζονται με τη RIS3 και αποτελούν αντικείμενο της παρούσας. Απ' αυτούς, 3 υπερκαλύπτονται, ένας υπολείπεται της τιμής-στόχου και ένας δεν διαθέτει τιμές επίτευξης. Η συνεισφορά των δράσεων του ΠΕΠ στους δείκτες των επενδυτικών προτεραιοτήτων 1β, 3α και 3γ όπου καταγράφεται υπεραπόδοση είναι περιορισμένη καθώς έχουν ενταχθεί δράσεις μεν αλλά τη χρονική περίοδο καταγραφής τιμής επίτευξης δεν είχαν παραγάγει ακόμα αποτελέσματα.

Τεκμηρίωση

Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τις πλέον πρόσφατες τιμές επίτευξης για τις τιμές στόχου 2023 στους δείκτες αποτελεσμάτων του ΠΕΠ που συσχετίζονται με τις επενδυτικές προτεραιότητες που εξετάζει η παρούσα.

Δείκτης αποτελεσμάτων (επενδυτική προτεραιότητα)	Στόχος 2023	Τελευταία δεδομένα	Βαθμός Επίτευξης	Πηγή
Ιδιωτική δαπάνη σε ΕΤΑ σε σχέση με το περιφερειακό ΑΕΠ – (1β)	0,40	0,70	1,74	AIR2022 για το 2020
Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ΤΠΕ της ΠΣΤΕ – εκατ. ευρώ (2β)	80	67,21	0,84	AIR2022 για το 2020
Ποσοστό καινοτόμων επιχειρήσεων στη ΠΣΤΕ - (3α)	58	59,50	1,03	AIR2022 για το 2018
Αύξηση ΑΠΑ στους τομείς της RIS - εκατ. ευρώ (3γ)	3,069.00	3,858.51	1.26	AIR2022 για το 2020
Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους- συνολικός αριθμός (8ν)	75	0	0	Δεν έχουν καταχωρηθεί τιμές επίτευξης

Από τους 5 δείκτες, οι 3 εμφανίζουν υπερ κάλυψη των στόχων, ο ένας σχετική υστέρηση και ένας δεν καταγράφει τιμές ακόμα.

Για τον δείκτη αποτελεσμάτων που έχει συσχετιστεί με την επενδυτική προτεραιότητα 1β, καταγράφεται τιμή επίτευξης για το 2020 ενώ τα έργα άρχισαν να υλοποιούνται επίσης το 2020, συνεπώς, η υπεραπόδοση δεν μπορεί να συσχετιστεί με τη συνεισφορά του ΠΕΠ ακόμα και οφείλεται σε άλλους παράγοντες. Το ίδιο συμβαίνει και για τον δείκτη αποτελέσματος 3α που έχει συσχετιστεί με την επενδυτική προτεραιότητα 3α όπου σημειώνεται υπεραπόδοση ήδη το 2018 και το έργο ξεκίνησε να υλοποιείται το 2017, οπότε η όποια συνεισφορά του ΠΕΠ είναι περιορισμένη.

Για τους δείκτες αποτελεσμάτων που έχουν συσχετιστεί με τις επενδυτικές προτεραιότητες 2β και 3γ, τα ενταγμένα έργα αναμένεται (σύμφωνα με την ΕΥΔ) να δημιουργήσουν επιπτώσεις εντός των ετών 2021 έως και 2023, ενώ το ΠΕΠ έχει συμβάλει στην επίτευξη του στόχου του δείκτη για την 3γ. Ωστόσο τόσο ως προς τον αριθμό των ωφελούμενων, όσο και ως προς το ύψος των χορηγήσεων η συμβολή είναι πολύ μικρή ποσοστιαία. Επιπρόσθετα, ο δείκτης του 2β (Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ΤΠΕ της ΠΣΤΕ) ελέγχεται ως προς την συνάφεια του με τις επενδύσεις που τελικά υποστηρίχθηκαν, καθώς λόγω της γενικής στόχευσης του ΕΠΙ2 η επένδυση σε ΤΠΕ δεν συνεπάγεται αύξηση της ΑΠΑ σε ΤΠΕ (και ανεξάρτητα του γεγονότος ότι η τιμή στόχος δεν επιτυγχάνεται).

Συνεπώς, η συνολική συνεισφορά του ΠΕΠ στην επίτευξη των δεικτών αποτελεσμάτων που ενδιαφέρουν τη RIS3 είναι περιορισμένη.

Αξιολογικό Ερώτημα **A2. Σε ποιο βαθμό ήταν αποτελεσματική η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης ακολούθησε χρονικά την έγκριση της ΠΣΕΕ και το μεγαλύτερο μέρος της ολοκληρώθηκε εντός του 2017 δημιουργώντας καθυστερήσεις στην εξειδίκευση των δράσεων και τον προσδιορισμό των κλάδων που θα ενεργοποιούνταν.

Τεκμηρίωση

Η ΔΕΑ βασίστηκε στους κλάδους που είχαν αναδυθεί από την ΠΣΕΕ για περαιτέρω διερεύνηση, και σύμφωνα με τα στελέχη της ΕΥΔ, πραγματοποιήθηκε μέσω συναντήσεων σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα την περίοδο 2016-2017. Τα αποτελέσματα-προτάσεις που προέκυψαν από τις εργασίες, αποτέλεσαν σημαντικές εισροές για τη διαμόρφωση των προσκλήσεων.

Καθώς η ΔΕΑ πραγματοποιήθηκε μετά τη δημοσίευση του κειμένου της ΠΣΕΕ, δεν καταγράφονται τιμές για τους δείκτες A.2.1.1 και A.2.1.2.

Το μεγαλύτερο μέρος των εργαλείων πολιτικής που είχαν αναγνωριστεί στην ΠΣΕΕ ως συνεισφορά του ΠΕΠ στη RIS3 υιοθετήθηκαν από το ΠΕΠ. Προφανώς η μη υλοποίηση των επενδυτικών προτεραιοτήτων 1α, 3δ και 8iii δεν είχε προβλεφθεί εξαρχής. Συνεπώς, **A2.2.1 = 70%** και **A.2.2.2 = 4/5**.

Ο λόγος αριθμός υποβολών / αριθμός εντάξεων ανά πρόσκληση για τις 4 προσκλήσεις που αποτελούν αντικείμενο της αξιολόγησης κυμαίνεται από το 1 έως το 1,27 και η συνολική τιμή του δείκτη **A2.3.1 = 1,26**.

Για να εκτιμηθεί ο αριθμός των υποβολών προς το σύνολο των εν δυνάμει δικαιούχων αξιοποιήθηκαν τα δεδομένα ΚΑΔ επένδυσης που συνόδευσαν τις προσκλήσεις και τα δεδομένα του στατιστικού μητρώου επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2020. Έτσι υπολογίστηκε ο δείκτης **A.2.3.2=8%**.

Αξιολογικό Ερώτημα **A3. Σε ποιο βαθμό η χρονική διάσταση της υποστήριξης από τα ΠΕΠ προς τις ΠΣΕΕ υλοποιήθηκε όπως είχε σχεδιαστεί; Ποιοι ήταν οι παράγοντες που οδήγησαν σε τυχόν αποκλίσεις;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Τεκμηρίωση

Η πρώτη πρόσκληση του ΠΕΠ προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ που αφορούσε το Κέντρο Υποστήριξης Επιχειρήσεων εκδόθηκε περίπου ενάμισι έτος μετά την έγκριση της ΠΣΕΕ και οι υπόλοιπες ακολούθησαν μετά την άροδο τριών ετών από την έγκριση. Η ΠΣΕΕ εγκρίθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο τον Ιούλιο του 2015, η πρώτη σχετική με την ΠΣΕΕ πρόσκληση δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2016 (1613/21) και η τελευταία τον Ιούλιο του 2021 (5564/87).

Ο μέσος όρος μεταξύ της έγκρισης της ΠΣΕΕ και της δημοσίευσης των τεσσάρων προσκλήσεων που αξιολογούνται είναι **A3.1.1 = 1342 ημέρες**. Οι χρόνοι μεταξύ δημοσίευσης των προσκλήσεων και έναταξης των έργων ήταν κατά πολύ συντομότεροι (**A3.1.2 = 285 ημέρες**), και η μέση διάρκεια των ενταγμένων δράσεων ήταν μεγάλη (μέση διάρκεια υλοποίησης έργων κατά την έναταξη **A3.1.3 = 1222 ημέρες**).

Οι κύριοι παράγοντες (A3.2.1) που οδήγησαν στις παραπάνω αποκλίσεις έχουν ήδη προαναφερθεί στην εισαγωγική ενότητα και συνοψίζονται ως εξής:

- Η καθυστερημένη ολοκλήρωση της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης που οδήγησε στο να ξεκινήσει η εξειδίκευση δράσεων της ΠΣΕΕ το τελευταίο τρίμηνο του 2017.
- Η αναμονή αποσαφήνισης/νομοθέτησης επιλογής του ΕΦΕΠΑΕ ως Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης κρατικών ενισχύσεων στα ΠΕΠ που επηρέασε κυρίως τις επενδυτικές προτεραιότητες 1β, 3α-δ, 8γ και 8ε.
- Η αναμονή της απλοποίησης του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων και η αδυναμία του να υποστηρίξει μεγάλο αριθμό προσκλήσεων.

Αξιολογικό Ερώτημα **A4. Σε ποιο βαθμό πέτυχαν οι δράσεις των ΠΣΕΕ τις αναμενόμενες εκροές;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Με τα έργα που έχουν αντιστοιχιστεί με τα τέσσερα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν έχουν συσχετιστεί εννέα δείκτες εκροών. Μέχρι τα μέσα Ιουλίου 2023 για τους τέσσερις απ' αυτούς υπήρξε επίτευξη ενώ ένας κινείται περί 58,8% και τέσσερις μεταξύ 50,5% - 52,6%, ποσοστά μέτριο έξι μήνες πριν τη λήξη της προγραμματικής περιόδου.

Ο αριθμός των μοναδικών ωφελούμενων είναι 305 και χαρακτηρίζεται ως χαμηλός εάν ληφθεί υπόψη ότι η πλειοψηφία τους είναι μικρές επιχειρήσεις που συμμετείχαν στη δράση ενίσχυσης υποδομής ΤΠΕ.

Τεκμηρίωση

Με βάση δεδομένα από την τελευταία ετήσια έκθεση υλοποίησης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας για το έτος 2022 (AIR2022) και εκτίμηση των στελεχών της ΕΥΔ, ως προς την επίτευξη των δεικτών εκροών φαίνεται να ισχύουν τα δεδομένα στον πίνακα που ακολουθεί.

<i>Εργαλείο Πολιτικής</i>	<i>Κωδικός Δείκτη</i>	<i>Τιμή στόχου 2023</i>	<i>Αριθμός Ενταγμένων Έργων με τιμή στο δείκτη</i>	<i>Εκτίμηση ολοκληρωμένων έργων με τιμή στο δείκτη</i>	<i>Επίτευξη τιμών δείκτη</i>
ΕΠ5	CO01	19	13	10	0,526
	CO02	19	13	10	0,526
	CO026	19	13	10	0,526
ΕΠ6	CO01	2	2	2	1
	CO02	2	2	2	1
ΕΠ12	CO01	127	277	140	0,505
	CO02	127	277	140	0,505
ΕΠ16	CO01	70	1	70	1
	CO04	70	1	70	1

Επομένως, ο βαθμός επίτευξης ανά δείκτη εκροών για τα έργα ΠΣΕΕ μέσω των 5 εργαλείων πολιτικής υπό εξέταση έχει ως εξής:

A4.1.1 ΕΠ5 (CO01) = 52,6%

A4.1.1 ΕΠ5 (CO02) = 52,6%

A4.1.1 ΕΠ5 (CO26) = 52,6%

A4.1.1 ΕΠ6 (CO01) = 100%

A4.1.1 ΕΠ6 (CO02) = 100%

A4.1.1 ΕΠ12 (CO01) = 50,5%

A4.1.1 ΕΠ12 (CO02) = 50,5%

A4.1.1 ΕΠ16 (CO01) = 100%

A4.1.1 ΕΠ16 (CO04) = 100%

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία το σύνολο των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε 294 και καταγράφονται στο ΠΣΚΕ ως ολοκληρωμένα τα 136, δηλαδή το 46,3% (**A4.1.2 = 158**). Όσον αφορά στον αριθμό των μοναδικών ωφελοούμενων από τα ενταγμένα έργα στα πέντε ενεργοποιημένα εργαλεία πολιτικής, αυτός υπολογίζεται σε **A4.1.3 = 305**.

Αξιολογικό Ερώτημα **A5. Ποιοι ήταν οι κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη συνολική αποτελεσματικότητα;**

Επίδοση Δεν έχει εφαρμογή

Βασικά ευρήματα Οι παράγοντες που επηρέασαν την αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση δράσεων ΕΤΑΚ (αλλά και υποστήριξης της επιχειρηματικότητας) διακρίνονται σε εξωγενείς όσο και ενδογενείς. Η απουσία κατάλληλων μηχανισμών και συστημάτων για τη διαχείριση των έργων σημειώνεται ως ο σημαντικότερος παράγοντας του εσωτερικού

περιβάλλοντος ενώ η κρίση (οικονομική στην αρχή της περιόδου και λόγω πανδημίας στο τέλος της, αλλά και ενεργειακή) διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση των δράσεων.

Τεκμηρίωση Οι κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη συνολική αποτελεσματικότητα ήταν οι παρακάτω:

- Λόγω της πανδημίας COVID-19 σημειώθηκε επιβράδυνση των διαδικασιών ένταξης, δημοπράτησης αλλά και υλοποίησης των έργων, όπως και αλλαγές στην κατανομή του προϋπολογισμού. Η κατάσταση άρχισε να εξομαλύνεται σταδιακά από το 2021.
- Ιδιαίτερα στην αρχή του προγράμματος υπήρξαν δυσκολίες με τη χρήση του ΠΣΚΕ καθώς δεν ήταν έτοιμο να υποστηρίξει μεγάλο όγκο προσκλήσεων. Η μη διασύνδεση ΠΣΚΕ και ΟΠΣ προκάλεσε επίσης μεγάλες καθυστερήσεις.
- Σημαντικό θεωρείται επίσης το έλλειμμα εμπειρίας στη σχεδίαση και υλοποίηση δράσεων ΕΤΑΚ και επιχειρηματικότητας, καθώς στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο το σύνολο των παρεμβάσεων υλοποιήθηκε κεντρικά. Το συγκεκριμένο σημείο σε συνδυασμό με την υποστελέχωση της ΕΥΔ ΕΠ Στ. Ελλάδας η οποία έπρεπε να φέρει εις πέρας όλα τα στάδια της διαδικασίας δημιούργησαν ακόμη ψηλότερα εμπόδια.
- Ένας αριθμός έργων τελικά δεν ολοκληρώνεται είτε επειδή (καθώς η διαδικασία είναι χρονοβόρα) η επιχείρηση αλλάζει στόχευση μέχρι να ξεκινήσει το έργο, είτε επειδή εν τέλει δεν γίνεται να καλυφθεί η ιδιωτική συμμετοχή. Στην πορεία άρχισε να είναι πιο έντονο το ζήτημα της αδυναμίας κάλυψης ιδιωτικής συμμετοχής σε συνδυασμό με προβλήματα ρευστότητας των επιχειρήσεων.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου, για τα ΕΠ5, ΕΠ6 και ΕΠ12 προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα από την προοπτική των ωφελομένων:

- Η επίδραση της πανδημίας COVID-19 (SQ012) χαρακτηρίστηκε ως μέτρια ή υψηλή σε 4 από τα 12 έργα (33%) όπου και βαθμολογήθηκε.
- Η καθυστέρηση στην προκαταβολή προς το Φορέα ή η πρακτική αδυναμία εξασφάλισης προκαταβολής (SQ011) χαρακτηρίστηκε ως έχουσα μέτρια ή υψηλή επίπτωση στο 27% των έργων.
- Η καθυστέρηση στις πληρωμές της δημόσιας δαπάνης προς το Φορέα μετά τους ελέγχους (SQ010) χαρακτηρίστηκε ως έχουσα μέτρια ή υψηλή επίπτωση επίσης στο 45% των έργων.

Αποδοτικότητα

*Αξιολογικό
Ερώτημα*

Επίδοση

*Βασικά
ευρήματα*

B1. Σε ποιο βαθμό η ένταση της χρηματοδότησης ήταν επαρκής για να δημιουργήσει επιπτώσεις;

Η ένταση της χρηματοδότησης για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας υπήρξε μέτρια, της τάξης του 57% και μόνο ως έναν βαθμό μπορεί να επηρεάσει τους στόχους αποτελεσμάτων που έχουν τεθεί για τους ειδικούς στόχους που σχετίζονται με τους ΘΣ 1, 2, 3 και 8.

Η ανάλυση του μοναδιαίου κόστους ανά δείκτη εκροής υποδηλώνει για το ΕΠ12 ότι οι τελικές πληρωμές θα είναι κατά 5,2% μικρότερες σε σχέση με τις συμβασιοποιημένες. Τα δεδομένα μοναδιαίου κόστους θα αξιολογηθούν συγκριτικά με τα αντίστοιχα στις άλλες περιφέρειες για να εξαχθούν συμπεράσματα.

Τεκμηρίωση Σε όρους εντάξεων το ΕΠ5 έχει συμβασιοποιήσει περισσότερο από το 50% της δημόσιας δαπάνης που αφορά δράσεις σχετιζόμενες με την ΠΣΕΕ. Η συμβασιοποιημένη δημόσια δαπάνη ανά εργαλείο πολιτικής σε σχέση με το σύνολο για όλα τα ΕΠ και το ΠΕΠ συνολικά δείχνει μια «πόλωση» μεταξύ του ΕΠ5 και του ΕΠ12.

Η ανάλυση έδειξε τα εξής:

Δείκτης B.1.1.1.α

<i>ΕΠ</i>	<i>Συμβασιοποιημένη Δημόσια Δαπάνη</i>	<i>Ποσοστό στη Συμβασιοποιημένη ΔΔ όλων των ΕΠ</i>	<i>Ποσοστό στη Συμβασιοποιημένη ΔΔ των ΘΣ1,2,3,8 του ΠΕΠ (εκτός Covid)</i>
ΕΠ5	7.378.150	52,68%	28,50%
ΕΠ6	797,.600	5,69%	3,08%
ΕΠ12	4.793.740	34,23%	18,52%
ΕΠ16	1.036.000	7,40%	4,00%
ΣΥΝΟΛΟ	14.005.489	100%	54,09%

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα είναι σαφές ότι τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν στη Στερεά Ελλάδα συνεισφέρουν με όρους συμβασιοποιημένης δημόσιας δαπάνης σε ποσοστό που ξεπερνά το 54%, ενώ εάν ληφθούν υπόψη και οι δράσεις ενίσχυσης των επιχειρήσεων λόγω Covid 19 προκύπτει μειωμένη τιμή (**B.1.1.1.β = 27,35%**) στο σύνολο του ίδιου δείκτη για τους ΘΣ1, 2, 3 και 8 του ΠΕΠ. Επομένως, η ένταση χρηματοδότησης των δράσεων υποστήριξης της ΠΣΕΕ Στερεάς Ελλάδας μέσω των ενεργοποιημένων Εργαλείων Πολιτικής μπορεί να χαρακτηριστεί σχετικά επαρκής για την επίτευξη των στόχων του ΠΕΠ.

Η δεύτερη παράμετρος που εξετάστηκε είναι η δημόσια δαπάνη ανά μονάδα εκροής για κάθε δείκτη που σχετίζεται με τα Εργαλεία Πολιτικής που εξετάζονται. Το μοναδιαίο κόστος υπολογίζεται με βάση τη συμβασιοποιημένη δημόσια δαπάνη για το σύνολο των ενταγμένων έργων και με βάση τις πληρωμές δημόσιας δαπάνης για τα ολοκληρωμένα έργα. Αυτό επιτρέπει να διαπιστωθεί αν και κατά πόσο η ολοκλήρωση επηρεάζει το μοναδιαίο κόστος. Οι υπολογισμοί γίνονται αξιοποιώντας τα δεδομένα που έχουν παρουσιαστεί στο κριτήριο Α.4 παραπάνω.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσής παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί. Σημειώνεται ότι για τα ολοκληρωμένα έργα χρησιμοποιούνται δεδομένα πληρωμών από το ΟΠΣ ή το ΠΣΚΕ με ημερομηνία 13.07.2023 και ενδεχομένως να αυξηθούν με την οριστικοποίηση των πιστοποιήσεων των έργων.

	<i>Δείκτης</i>	<i>B1.1.2.α</i>	<i>B1.1.2.β</i>	<i>Διαφορά</i>
ΕΠ5	CO01	388.323	-	-
	CO02	388.323	-	-
	CO26	388.323	-	-
ΕΠ6	CO01	398.800	398.800	0%
	CO02	398.800	398.800	0%
ΕΠ12	CO01	17.305	16.390	-5,3%
	CO02	17.305	16.390	-5,3%
ΕΠ16	CO01	1.036.000	945.207	-8,8%
	CO04	1.036.000	945.207	-8,8%

Τα αποτελέσματα στον πίνακα υποδηλώνουν ό,τι η τελική τιμή του κόστους υποστήριξης ανά επιχείρηση (CO01 & CO02), προς το παρόν μόνο για το ΕΠ12 αναμένεται να κινηθεί περί το 5% χαμηλότερα με την ολοκλήρωση των δράσεων.

Και οι δύο δείκτες θα αξιολογηθούν συγκριτικά στο σύνολο των περιφερειών για εξαγωγή περαιτέρω συμπερασμάτων.

Αξιολογικό Ερώτημα **B2. Αξιοποιήθηκαν πιθανές συνέργειες ή οικονομίες κλίμακας με τομεακά ή ευρωπαϊκά προγράμματα;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Δεν υπήρξε κάποιου είδους συνέργεια μεταξύ των εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ Στερεάς Ελλάδας με αντίστοιχα εργαλεία πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τεκμηρίωση

Παρά το γεγονός ό,τι υπήρχαν δυνατότητες συνεργειών με εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν σε εθνικό επίπεδο, οι συνέργειες του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας με το ΕΠΑΝΕΚ αφορούσαν στη χρηματοδοτική συνδρομή του στις προσκλήσεις «Συμμετοχή Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας II» και «Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Τουριστικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» στην Επενδυτική Προτεραιότητα 3γ.

Συνοχή

Αξιολογικό Ερώτημα

Γ1. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν επικαλυπτόταν με αντίστοιχα που ενεργοποιήθηκαν μέσω των τομεακών προγραμμάτων, ιδίως του ΕΠΑΝΕΚ;

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Ως προς τη χρονική διάσταση δεν υπήρξαν επικαλύψεις μεταξύ ομοειδών εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ και το ΕΠΑΝΕΚ.

Οι προσκλήσεις του ΕΠΑΝΕΚ που προηγήθηκαν λίγων μηνών των αντίστοιχων για τα ΕΠ5/6 και ΕΠ12 θα μπορούσαν να είχαν δημιουργήσει εσωτερικό ανταγωνισμό μεταξύ των προγραμμάτων, δεν υπάρχουν όμως στοιχεία για να γίνει η αντίστοιχη αξιολόγηση.

Τεκμηρίωση

Ως προς τη χρονική επικάλυψη μεταξύ προσκλήσεων ομοειδών ΕΠ που ενεργοποιήθηκαν από το Περιφερειακό και το εθνικό σκέλος:

- ΕΠ5/6: Ο πρώτος και ο δεύτερος κύκλος των προσκλήσεων του «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» έλαβε χώρα στο διάστημα Μαρτίου – Ιουνίου του 2017 και Μαρτίου – Μαΐου του 2019, αντίστοιχα, οπότε δεν δημιουργείται χρονική επικάλυψη με την αντίστοιχη πρόσκληση του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας που δημοσιεύτηκε τον Ιούλιο του 2018, ανάμεσα στους δύο κύκλους.
- ΕΠ12: Οι προσκλήσεις για το Ψηφιακό Βήμα/Άλμα που βγήκαν παράλληλα τον Ιούνιο του 2018, προηγούνται λίγων μηνών και δεν δημιουργούν χρονική επικάλυψη με την πρόσκληση 3799/57 του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.

Συνεπώς, όσον αφορά τη χρονική επικάλυψη με αντίστοιχα εργαλεία πολιτικής του ΕΠΑΝΕΚ,, το σύνολο των ομοειδών προσκλήσεων του ΕΠΑΝΕΚ είτε προηγήθηκε χρονικά εκείνων του ΠΕΠ είτε ακολούθησε, συνεπώς Γ1.1.1 = 0.

Ως προς την θεματική επικάλυψη των προσκλήσεων για τα ΕΠ που ενεργοποιήθηκαν στην Στ. Ελλάδα σε σχέση μ' εκείνα του ΕΠΑνΕΚ μπορούν να σημειωθούν τα εξής:

- Ως προς τα ΕΠ5 και ΕΠ6, οι προσκλήσεις των δύο κύκλων του «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» στο ΕΠΑνΕΚ είναι απολύτως συμβατές με το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.
- Για το ΕΠ12, στο κομμάτι της ένταξης ΤΠΕ στις επιχειρήσεις υπάρχει συσχέτιση με το «Ψηφιακό Βήμα» και «Ψηφιακό Άλμα», σημειώνεται όμως ότι οι δικαιούχοι που ενισχύθηκαν από το ΠΕΠ ήταν πολλοί περισσότεροι σε σχέση με τους αντίστοιχους μέσω ΕΠΑνΕΚ.

Στο σύνολο, δεν προκύπτει έντονο θέμα εσωτερικού ανταγωνισμού στα ΕΠ5, ΕΠ6 και ΕΠ12 και αν και θα μπορούσαν οι αντίστοιχες προσκλήσεις του ΕΠΑνΕΚ να είχαν δημιουργήσει εσωτερικό ανταγωνισμό μεταξύ των προγραμμάτων, δεν υπάρχουν στοιχεία για να γίνει η αντίστοιχη αξιολόγηση.

Αξιολογικό Ερώτημα

Γ2. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν μέσω των ΠΕΠ επικαλυπτόταν με αντίστοιχα που ενεργοποιήθηκαν εκτός των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ);

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Με επιφύλαξη τριών καθεστώτων του Αναπτυξιακού Νόμου και του SME Instrument Tool, δε φαίνεται να υπάρχει επικάλυψη μεταξύ των εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ με αντίστοιχα εκτός των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα που να μπορούν να οδηγήσουν σε αξιολογικά συμπεράσματα.

Τεκμηρίωση

Στο κείμενο της ΠΣΕΕ προβλέπεται συμπληρωματικά η χρήση εργαλείων πολιτικής εκτός ΕΔΕΤ και γίνεται αναφορά στο Horizon 2020 και στους τέσσερις άξονες ανάπτυξης. Στη συζήτηση με στελέχη της ΕΥΔ και του Μηχανισμού Υποστήριξης αναφέρθηκε ότι δεν υπάρχουν στοιχεία για να αξιολογηθεί αν και κατά πόσο συνέβαλε το Horizon 2020 ενώ δεν υπήρχε καθόλου ενημέρωση σε όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου σχετικά.

Επίσης αναφέρθηκε ότι υπάρχει αντιστοίχιση της πρόσκλησης 3607/55, που δεν εξετάζεται στο πλαίσιο της παρούσας, με τον Αναπτυξιακό Νόμο.

Θα μπορούσε να γίνει αντιστοίχιση στοχεύσεων σε κάποια από τα ενεργοποιημένα εργαλεία πολιτικής όμως η έλλειψη στοιχείων δεν επιτρέπει να γίνει εκτίμηση της επίπτωσής τους.

Συνάφεια

Αξιολογικό Ερώτημα

Δ1. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από τα ΠΕΠ κάλυπταν τις διαπιστωμένες ανάγκες που αναφέρονται στις ΠΣΕΕ;

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Ενεργοποιήθηκαν 4 από τα αρχικά προβλεπόμενα 8 εργαλεία πολιτικής (50%), με συνεισφορά στις ανάγκες τεσσάρων από τους 5 σχετικούς ειδικούς στόχους του ΠΕΠ και 52,4% της προϋπολογισμένης συνδρομής σε επίπεδο δημόσιας δαπάνης. Το αποτέλεσμα κρίνεται ως μέτριο όσον αφορά στην κάλυψη των διαπιστωμένων αναγκών που αναφέρονται στην ΠΣΕΕ.

Τεκμηρίωση Η ΠΣΕΕ της Στερεάς Ελλάδας (Απρίλιος 2015, σελ. 132) είχε προϋπολογίσει τη συνδρομή συνολικά δώδεκα ειδικών στόχων του ΠΕΠ στις ανάγκες της, με συνολικό προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης για τη συνδρομή αυτή της τάξης των €26,9εκατ. Μέχρι τον Ιούλιο του 2023, καταγράφεται συνδρομή από 4 ειδικούς στόχους (33% της επιδιωκόμενης) με συμβασιопоποιημένη δημόσια δαπάνη της τάξης των €14εκατ. ή 52,04% της επιδιωκόμενης. Από τα 8 εργαλεία πολιτικής που προβλεπόταν στο ΠΕΠ Στερεάς προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ ενεργοποιήθηκαν 4, με τα ΕΠ5 και ΕΠ12 να καλύπτουν το 85,8% της διατιθέμενης δημόσιας δαπάνης.

Αξιολογικό Ερώτημα **Δ2. Σε ποιο βαθμό οι επενδύσεις των ΠΕΠ μέσω των ΘΣ1,2,3 και 8 τροφοδότησαν δράσεις που υποστήριζαν τις ΠΣΕΕ;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Οι δράσεις που εξυπηρετούν τους στόχους της έξυπνης εξειδίκευσης παρουσιάζουν στην αναλογία χρηματοδότησης προς το σύνολο των δράσεων στους αντίστοιχους ΘΣ ταύτιση με τους ΘΣ1 και ΘΣ2 ενώ έχουν μικρή συνεισφορά στον ΘΣ3 και μηδενική στον ΘΣ8.

Τεκμηρίωση Υπολογίστηκε η αναλογία ενταγμένων έργων σχετικών με την ΠΣΕΕ ως προς το σύνολο των έργων στους ΘΣ 1, 2, 3 & 8 και η αναλογία της δημόσιας δαπάνης με τον ίδιο τρόπο, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι δράσεις στήριξης επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19. Η συνολική αναλογία έργων προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ προς το σύνολο των ενταγμένων είναι στο **91,59%** και η αντίστοιχη της δημόσιας δαπάνης ανέρχεται σε **51,47%** με την ανάλυση ανά ΘΣ όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Θεματικός Στόχος	Δ2.1.1	Δ2.1.2
ΘΣ1	100%	100%
ΘΣ2	100%	100%
ΘΣ3 (εκτός Covid)	7,69%	7,62%
ΘΣ8	0%	0%

Εάν συνυπολογιστούν όμως και οι δράσεις υποστήριξης των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας τότε οι τιμές μειώνονται αισθητά (Δείκτης Δ.2.1.1=21,10% και Δ.2.1.2=26%).

Προστιθέμενη Αξία

Αξιολογικό Ερώτημα **Ε1. Σε ποιο βαθμό θα είχαν επιτευχθεί οι στόχοι των ΠΣΕΕ χωρίς την υποστήριξη των ΠΕΠ;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Για τα 3 από τα 4 εργαλεία πολιτικής που εφαρμόστηκαν από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας υπήρχαν αντίστοιχες προσκλήσεις από τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα.

Τεκμηρίωση Για την εκτίμηση της προστιθέμενης αξίας των εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας υπολογίστηκε ο λόγος της έντασης ενίσχυσης των ενταγμένων έργων στο ΠΕΠ σε σχέση με τα ενταγμένα από ομοειδείς προσκλήσεις, αξιοποιώντας δεδομένα από το ΟΠΣ και το ΠΣΚΕ για έργα κρατικών ενισχύσεων. Τα αποτελέσματα έχουν ως εξής:

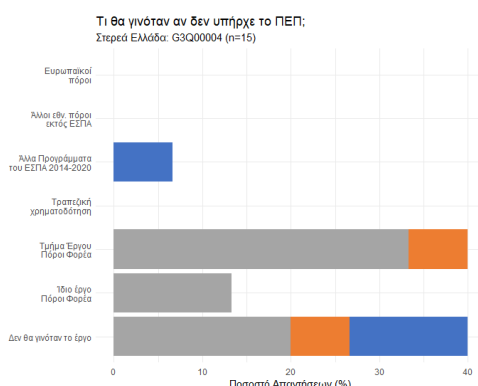
- 1) ΕΠ5: Σύμφωνα με τα δεδομένα του ΠΣΚΕ για το «Ερευνώ - Δημιουργώ - Καινοτομώ» Α & Β κύκλο, στην παρέμβαση II υπήρχαν 53 ενταγμένα έργα με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης €10εκατ.
- 2) ΕΠ6: Σύμφωνα με τα δεδομένα του ΠΣΚΕ για το «Ερευνώ - Δημιουργώ - Καινοτομώ» Α & Β κύκλο, στις παρεμβάσεις I και III υπήρχαν 21 ενταγμένα έργα με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης €3,7εκατ.
- 3) ΕΠ12: Στο πλαίσιο των προσκλήσεων «Ψηφιακό Βήμα» και «Ψηφιακό Άλμα» υπήρχαν 127 ενταγμένα έργα με συνολικό ύψος δημόσιας δαπάνης €3,4εκατ.

Ο δεύτερος παράγοντας που εξετάστηκε ήταν το ποσοστό των δικαιούχων που ενισχύθηκε από τις προσκλήσεις του ΠΕΠ σε σχέση με το σύνολο των δικαιούχων (μοναδικά ΑΦΜ) και από τις δύο πηγές χρηματοδότησης (ΠΕΠ και τομεακά) για ομοειδείς προσκλήσεις. Με βάση δεδομένα του ΟΠΣ, για το ΕΠ5, ΕΠ6 και ΕΠ12 υπήρξαν 306 δικαιούχοι μέσω του ΠΕΠ και αντίστοιχα 175 μέσω ΕΠΑνΕΚ.

Λαμβάνοντας υπόψη τους κοινούς ωφελομένους από ΠΕΠ και ΕΠΑνΕΚ, ο υπολογισμός των δεικτών προκύπτει ως εξής:

ΕΠ	ΠΕΠ	Τομεακά	Ε2.1.1	Δικαιούχοι ΠΕΠ	Δικαιούχοι τομεακά	Ε2.1.2
ΕΠ5	7.378.150	10.006.600	42.4%	27	30	47.4%
ΕΠ6	797.600	3.664.408	17.9%	2	18	10.0%
ΕΠ12	4.793.740	3.376.363	58.7%	277	127	68.6%
Σύνολο	12.969489	17.047.371	43.2%	306	175	63.6%

Η έρευνα πεδίου, όσον αφορά στα ΕΠ5, ΕΠ6 και ΕΠ12 (βλ. επισυναπτόμενο γράφημα), οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το 40% των ωφελομένων υποστηρίζουν ότι χωρίς την υποστήριξη του ΠΕΠ δε θα υλοποιούνταν το έργο, τονίζοντας την προστιθέμενη αξία του ΠΕΠ. Επίσης, 40% των ωφελομένων δήλωσε ότι υπήρχε η δυνατότητα να υλοποιηθεί τμήμα του έργου με ίδιους πόρους του φορέα ενώ μόλις 1 από τους 15 ωφελομένους δήλωσε ότι θα αναζητούνταν χρηματοδότηση από άλλα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Επιπτώσεις

Αξιολογικό Ερώτημα **ΣΤ1. Σε ποιο βαθμό οδήγησαν οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ στα αναμενόμενα άμεσα και μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου αφορούν μόνο τα ΕΠ5 και ΕΠ6. Τα αναμενόμενα άμεσα αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί σε ποσοστό 64% (ΕΠ5) και 75% (ΕΠ6) των έγκυρων απαντήσεων, ενώ αντίστοιχα τα μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί ή αναμένεται να επιτευχθούν σε ποσοστό 84% (ΕΠ5) και 100% (ΕΠ6) των έγκυρων απαντήσεων.

Τεκμηρίωση Η έρευνα πεδίου απευθύνθηκε σε συνολικά 131 ωφελούμενους: 19 για το ΕΠ5, 2 για το ΕΠ6, 108 για το ΕΠ12 και 2 για το ΕΠ16. Το δείγμα θεωρείται επαρκές (>10%) για το ΕΠ5 που απάντησαν 3 και για το ΕΠ6 που απάντησαν 2.

Ως έγκυρες απαντήσεις θεωρούνται εκείνες που δεν έχουν χαρακτηριστεί ως «Μη εφαρμόσιμο» για κάθε υποερώτημα.

Ο βαθμός επίτευξης κάθε άμεσου αποτελέσματος για το ΕΠ5 κυμάνθηκε από 33% έως 100%, με τις περισσότερες απαντήσεις να καταγράφουν επίτευξη άνω του 61%. Ο δείκτης **ΣΤ.1.1.1** υπολογίστηκε για το **ΕΠ5** σε **64%**.

Ο βαθμός επίτευξης κάθε άμεσου αποτελέσματος για το ΕΠ6 κυμάνθηκε από 50% έως 100%, με ακριβώς τις μισές απαντήσεις να καταγράφουν επίτευξη 100%. Ο δείκτης **ΣΤ.1.1.1** υπολογίστηκε για το **ΕΠ6** σε **75%**.

Ο βαθμός επίτευξης κάθε μεσοπρόθεσμου αποτελέσματος για το ΕΠ5 κυμάνθηκε από 0% έως 100% (PI5Q14, PI5Q15). Ο βαθμός αναμονής επίτευξης κάθε μεσοπρόθεσμου αποτελέσματος κυμάνθηκε επίσης από 0% (PI5Q19 & PI5Q24) έως 100% (PI5Q10, PI5Q11, PI5Q12, PI5Q18, PI5Q22). Ο δείκτης **ΣΤ.1.1.2** υπολογίστηκε για το **ΕΠ5** σε **84%**.

Ο βαθμός επίτευξης κάθε μεσοπρόθεσμου αποτελέσματος για το ΕΠ6 ήταν είτε 0% είτε 100% και όπου ήταν 0%, ο βαθμός αναμονής επίτευξης κάθε μεσοπρόθεσμου αποτελέσματος υπολογίστηκε 100%. Ο δείκτης **ΣΤ.1.1.2** υπολογίστηκε για το **ΕΠ6** σε **100%**.

Ως προς τα ποιοτικά στοιχεία που αφορούν στην εφαρμογή του ΕΠ5 στη Στερεά Ελλάδα παρατηρείται ότι τα υποερωτήματα που σχετίζονται με άμεσα αποτελέσματα και θεωρήθηκαν ως μη εφαρμόσιμα είναι τα ακόλουθα:

- Καλύτερη κατανόηση των αναγκών και των τεχνικών ικανοτήτων των εταίρων (PI5Q04).
- Βελτίωση της ικανότητας του φορέα να συμμετέχει και να ωφελείται από ερευνητικές συνεργασίες (PI5Q06).

Για το ΕΠ6 δεν υπήρξαν μη εφαρμόσιμα υποερωτήματα όσον αφορά στα άμεσα αποτελέσματα.

Τα μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα που χαρακτηρίστηκαν ως μη εφαρμόσιμα για το ΕΠ5 ήταν με φθίνουσα σειρά τα:

- Κατάθεση αιτήματος για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (PI5Q18).
- Ίδρυση εταιρείας – τεχνοβλαστού για εμπορική εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων του έργου (PI5Q19).
- Η τεχνογνωσία που απέκτησε ο φορέας από το έργο θα βελτιώσει την οργάνωσή του ή τις διαδικασίες παραγωγής (PI5Q12).
- Κατάθεση πρότασης χρηματοδότησης για περαιτέρω έρευνα που θα βελτιώσει τα αποτελέσματα του έργου (PI5Q20).
- Η εμπειρία του φορέα από το έργο οδήγησε σε περισσότερες επενδύσεις του σε Έρευνα και Ανάπτυξη μετά την ολοκλήρωση του έργου (PI5Q23).
- Οι νέοι ερευνητές που προσελήφθησαν στο πλαίσιο του έργου εξακολουθούν να εργάζονται για τον Φορέα (PI5Q24).

Αντίστοιχα, για το ΕΠ6, τα μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα που χαρακτηρίστηκαν ως μη εφαρμόσιμα ήταν τα:

- Τα αποτελέσματα του έργου οδήγησαν σε αίτημα για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας από το Φορέα (PI6Q15).

- Ο Φορέας προτίθεται να καταθέσει πρόταση χρηματοδότησης για περαιτέρω έρευνα που θα βελτιώσει κι άλλο τα αποτελέσματα του έργου (PI6Q16).
- Ο Φορέας κατέθεσε πρόταση χρηματοδότησης για περαιτέρω έρευνα που θα βελτιώσει τα αποτελέσματα του έργου (PI6Q17).

Τα παραπάνω, υπό το πρίσμα του ΕΠ5 σημαίνουν ότι δόθηκε έμφαση στη βελτίωση των επιστημονικών και τεχνολογικών ικανοτήτων των φορέων και στην ανάπτυξη συνεργασιών ενώ υπό το πρίσμα του ΕΠ6 ότι η τεχνογνωσία που αποκτήθηκε οδηγεί στην ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών.

*Αξιολογικό
Ερώτημα
Επίδοση*

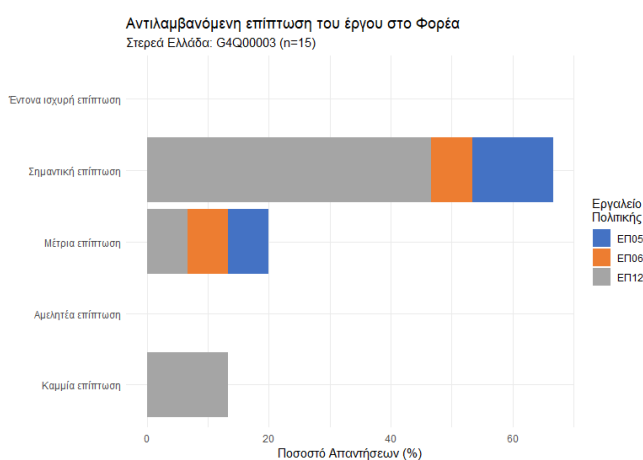
ΣΤ2. Σε ποιο βαθμό αναμένεται να οδηγήσουν οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ σε διατηρήσιμες επιπτώσεις;

*Βασικά
ευρήματα*

Το παρόν αξιολογικό ερώτημα θα απαντηθεί μέσω focus group σε επόμενη φάση του έργου αφού ληφθούν υπόψη τα ευρήματα του ΣΤ1 ανά εργαλείο πολιτικής στο σύνολο της χώρας.

Τεκμηρίωση

Το μοναδικό μέχρι στιγμής εύρημα που θα πρέπει να εκτιμηθεί σε επόμενη φάση του έργου είναι ό,τι, βάσει της έρευνας πεδίου, οι ίδιοι οι ωφελούμενοι σε 10 από τις 15 περιπτώσεις (67%) θεωρούν ότι το έργο δημιούργησε σημαντική επίπτωση για το φορέα τους (βλ. επισυναπτόμενο γράφημα). Σε ποσοστό 20% καταγράφουν μέτρια

επίπτωση για το φορέα τους, ενώ μόλις το 13% δε σημειώνει κάποια επίπτωση.

Για τις σημαντικές επιπτώσεις αναφέρεται από τους ωφελούμενους πρόσβαση σε υλικό που προώθησε την παραγωγικότητα, βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πελάτες, βελτίωση της εμπορικότητας των προϊόντων αλλά και βελτίωση του παραγόμενου προϊόντος. Λόγω της περιορισμένης συμμετοχής στην έρευνα πεδίου, το παρόν εύρημα πρέπει να αξιολογηθεί με τη δέουσα επιφύλαξη.

*Αξιολογικό
Ερώτημα*

ΣΤ3. Σε ποιο βαθμό οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ ήταν συμβατές με τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας;

Επίδοση

*Βασικά
ευρήματα*

Η κατανομή της δημόσιας δαπάνης για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ στις 5 περιφερειακές ενότητες της Στερεάς Ελλάδας είναι καλά συσχετισμένη τόσο με τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας όσο και με την πληθυσμιακή κατανομή. Ο δείκτης Gini για την κατανομή της δημόσιας δαπάνης στις Π.Ε. είναι 0,39 και μειώνεται σε 0,37 όταν ληφθεί υπόψη η διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας και σε 0,32 όταν ληφθεί υπόψη η πληθυσμιακή κατανομή. Οι δύο τελευταίες τιμές συνιστούν πολύ καλή επίδοση που οφείλεται στο γεγονός ότι πάνω

από το 1/3 της δημόσιας δαπάνης αναλώθηκε στο ΕΠ12 που απευθύνεται στο σύνολο των επιχειρήσεων της Περιφέρειας.

Τεκμηρίωση Βλέπε ενότητα «Συγκεντρωτικά» στο πρώτο μέρος της παρούσας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αποτελεσματικότητα: Η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης ακολούθησε χρονικά την έγκριση της ΠΣΕΕ και το μεγαλύτερο μέρος της ολοκληρώθηκε εντός του 2017 δημιουργώντας καθυστερήσεις στην εξειδίκευση των δράσεων και τον προσδιορισμό των κλάδων που θα ενεργοποιούνταν. Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης της RIS3 υπήρξε κατώτερη του αναμενόμενου, τόσο σε επίπεδο ενεργοποίησης των δράσεων που είχαν προβλεφθεί, όσο και σε επίπεδο χρονισμού.

Η συνεισφορά των δράσεων της ΠΣΕΕ στους δείκτες αποτελεσμάτων του ΠΕΠ είναι περιορισμένη καθώς έχουν ενταχθεί δράσεις μεν αλλά τη χρονική περίοδο καταγραφής τιμής επίτευξης δεν είχαν παραγάγει ακόμα αποτελέσματα. Σε συνδυασμό με το μικρό χρηματοδοτικό μέγεθος του ΠΕΠ, οι επιτευχθείσες τιμές δεν θα επηρεάζονταν σημαντικά χωρίς την ύπαρξη του.

Ο αριθμός των μοναδικών ωφελούμενων είναι 305, και χαρακτηρίζεται ως χαμηλός, όπως και η επίτευξη στους περισσότερους δείκτες εκροών.

Οι κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη συνολική αποτελεσματικότητα ήταν οι παρακάτω:

- Λόγω της πανδημίας COVID-19 σημειώθηκε επιβράδυνση των διαδικασιών ένταξης, δημοπράτησης αλλά και υλοποίησης των έργων, όπως και αλλαγές στην κατανομή του προϋπολογισμού. Η κατάσταση άρχισε να εξομαλύνεται σταδιακά από το 2021.
- Ιδιαίτερα στην αρχή του προγράμματος υπήρξαν δυσκολίες με τη χρήση του ΠΣΚΕ καθώς δεν ήταν έτοιμο να υποστηρίξει μεγάλο όγκο προσκλήσεων. Η μη διασύνδεση ΠΣΚΕ και ΟΠΣ προκάλεσε επίσης μεγάλες καθυστερήσεις.
- Η καθυστερημένη ολοκλήρωση της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης που οδήγησε στο να ξεκινήσει η εξειδίκευση δράσεων της ΠΣΕΕ το τελευταίο τρίμηνο του 2017.
- Η αναμονή αποφασήσεων/νομοθέτησης επιλογής του ΕΦΕΠΑΕ ως Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης κρατικών ενισχύσεων στις δράσεις του ΠΕΠ.
- Έλλειψη εμπειρίας στη σχεδίαση και υλοποίηση δράσεων ΕΤΑΚ και επιχειρηματικότητας, καθώς στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο το σύνολο των παρεμβάσεων υλοποιήθηκε κεντρικά σε συνδυασμό με υποστελέχωση και ανάγκη να αναλάβει η ΕΥΔ όλα τα στάδια της διαδικασίας.

Επιπλέον θα πρέπει να σημειωθεί η μη ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων 1α, 3δ και 8iii που δημιούργησε μεγάλες αποκλίσεις από τον αρχικό σχεδιασμό όπως και η αλλαγή στη λογική της παρέμβασης του ΑΠ1 (ΘΣ1) ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των επιχειρήσεων μετά την ολοκλήρωση της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης.

Αποδοτικότητα: Η ένταση της χρηματοδότησης για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας υπήρξε μέτρια και μόνο ως έναν βαθμό μπορεί να επηρεάσει τους στόχους αποτελεσμάτων που έχουν τεθεί για τους ειδικούς στόχους που σχετίζονται με τους ΘΣ 1, 2, 3 και 8.

Συνάφεια. Ενεργοποιήθηκαν 4 από τα αρχικά προβλεπόμενα 8 εργαλεία πολιτικής (50%), με συνεισφορά στις ανάγκες τεσσάρων από τους 5 σχετικούς ειδικούς στόχους του ΠΕΠ και 54% της προϋπολογισμένης συνδρομής σε επίπεδο δημόσιας δαπάνης. Η συνολική αναλογία έργων προς υποστήριξη της RIS3 προς το σύνολο των ενταγμένων στους Θεματικούς Στόχους 1, 2, 3 και 8 κρίνεται ως μέτρια όσον αφορά στην κάλυψη των διαπιστωμένων αναγκών που αναδείχθηκαν στο κείμενο της ΠΣΕΕ και του ΠΕΠ αντίστοιχα.

Προστιθέμενη αξία. Για τα 3 από τα 4 εργαλεία πολιτικής που εφαρμόστηκαν από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας υπήρχαν αντίστοιχες προσκλήσεις από τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα. Παρόλα αυτά στην έρευνα πεδίου μόνο ένα μικρό ποσοστό θα αναζητούσε χρηματοδότηση από τομεακά προγράμματα για την υλοποίηση των ίδιων δράσεων σε περίπτωση που δεν υπήρχε το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας και το 40% δήλωσε ότι χωρίς την υποστήριξη του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας δε θα υλοποιούνταν το έργο. Σύμφωνα με την ΕΥΔ αυτό ενδεχομένως οφείλεται στους καλύτερους όρους των προσκλήσεων του ΠΕΠ. Δεν καταβλήθηκε κάποιου είδους προσπάθεια κατά την υλοποίηση της RIS3 προς την κατεύθυνση του

σχεδιασμού και της υλοποίησης δράσεων ειδικά σχεδιασμένων για τις ειδικές ανάγκες του περιφερειακού οικοσυστήματος καινοτομίας.

Βαθμός επίτευξης άμεσων και μεσοπρόθεσμων αποτελεσμάτων. Τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα αναμενόμενα άμεσα αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί σε ποσοστό 64% (ΕΠ5) και 75% (ΕΠ6). Αντίστοιχα, τα αναμενόμενα μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί ή αναμένεται να επιτευχθούν σε ποσοστό 84% (ΕΠ5) και 100% (ΕΠ6).

Χωρική κατανομή σε επίπεδο περιφερειακών ενότητων. Η κατανομή της δημόσιας δαπάνης για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ στις 5 περιφερειακές ενότητες της Στερεάς Ελλάδας είναι καλά συσχετισμένη τόσο με τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας όσο και με την πληθυσμιακή κατανομή. Ο δείκτης Gini για την κατανομή της δημόσιας δαπάνης στις Π.Ε. είναι 0,39 και μειώνεται σε 0,37 όταν ληφθεί υπόψη η διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας και σε 0,32 όταν ληφθεί υπόψη η πληθυσμιακή κατανομή. Οι δύο τελευταίες τιμές συνιστούν πολύ καλή επίδοση που οφείλεται στο γεγονός ότι πάνω από το 1/3 της δημόσιας δαπάνης αναλώθηκε στο ΕΠΙ2 που απευθύνεται στο σύνολο των επιχειρήσεων της Περιφέρειας.

Συνεντεύξεις

Ημερομηνία

07/11/2023 13:00-14:00

Στελέχη ΕΥΔ ΕΠ Στερεάς Ελλάδας και του Μηχανισμού Υποστήριξης

Κούτσικος Ιωάννης (Προϊστάμενος Μονάδας Α')

Χορταργιάς Δήμοσθένης (Προϊστάμενος Μονάδας Β2)

Ταγκούλης Γιώργος (Στέλεχος Μηχανισμού Υποστήριξης)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΦΟΡΕΑΣ	ΤΟΜΕΑΣ	MAIL
Γιάννης Κούτσικος	ΕΥΔ	Προϊστάμενος Α	gkoutzikos@mou.gr
Χορταργιάς Δήμοσθένης	ΕΥΔ	Προϊστάμενος Β2	dhortargias@mou.gr
Ταγκούλης Γιώργος	ΜΥ	-	-

Βιβλιογραφία

ΛΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ. (2017). *Αξιολόγηση Αποτελεσματικότητας, Αποδοτικότητας και Εφαρμογής του Ε.Π Στερεά Ελλάδα 2014-2020 (έτη αναφοράς 2014-2016)*. 1ο Παραδοτέο. Αθήνα.

ΛΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ. (2018α). *Αξιολόγηση Αποτελεσματικότητας, Αποδοτικότητας και Εφαρμογής του Ε.Π Στερεά Ελλάδα 2014-2020 (έτη αναφοράς 2014-2016)*. 2ο Παραδοτέο. Αθήνα.

ΛΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ. (2018β). *Αξιολόγηση Αποτελεσματικότητας, Αποδοτικότητας και Εφαρμογής του Ε.Π Στερεά Ελλάδα 2014-2020 (έτη αναφοράς 2014-2016) – Τελική Έκθεση Αξιολόγησης*. 3ο Παραδοτέο. Αθήνα.